

MBOLEA BORA KWA KILIMO ENDELEVU

Mbolea YETU

Tanzania

ISSN 2799-2039

Toleo Na. 06 - Julai - Desemba 2023

TFRA, Wadau waleta faraja kwa waathirika wa mafuriko Hanang

Namna matumizi ya mbolea yanavyostawisha vitunguu maji
– Uk.10

Wadau walioendeleza tasnia ya mbolea wajizolea tuzo
– Uk.17

UJUMBE WA MKURUGENZI MTENDAJI

Bila mbolea, usalama wa chakula uko hatarini

TUNAPOZUNGUMZIA umuhimu wa matumizi ya mbolea ili kuongeza tija katika kilimo chetu, tunazungumzia hatima ya taifa letu kwa miaka mingi ijayo, hasa kuhusu suala la usalama wa chakula na ustawi wa maisha ya Watanzania kuanzia ngazi ya familia hadi taifa.

Tukumbuke kwamba sisi wa kizazi cha leo wengi wetu hatutakuwepo miaka 50 ijayo kushuhudia yale yatakayotokea kwa wajukuu, vilembwe na vitukuu wetu. Kwa hakika, hiyo itakuwa dunia nyingine kwa uzao wetu. Kutakuwa na watu wengi katika eneo dogo la kilimo. Itakuwa ni changamoto kubwa kwa uzao wetu kuliko wakati mwingine katika historia ya mwanadamu!

Watanzania lazima tukubali ukweli kwamba dunia ijayo – kwa maana ya wingi wa watu – itakuwa dunia nyingine yenye mahitaji makubwa ya chakula.

Ndiyo maana sisi kama taasisi ya kilimo tunasitisiza umuhimu wa matumizi sahihi ya mbolea katika uzalishaji wa mazao mbalimbali kwa lengo la kurutubisha na kuboresha afya ya udongo ili kuzalisha mazao kwa wingi.

Katika dunia hii inayoshuhudia ongezeko kubwa la idadi ya watu, ambayo wataalam wanasema itakuwa na watu bilioni 9.7 ifikapo mwaka 2050, ni dhahiri kwamba ongezeko hili litasababisha mahitaji makubwa ya uzalishaji wa mazao mengi katika eneo dogo.

Kwa mfano, katika miaka ya 1960 ekari moja iliweza kuzalisha chakula cha kutosheleza watu wawili, lakini miaka miwili ijayo ekari hiyo moja itapaswa izalishe chakula cha kutosheleza watu watano. Hii maana yake ni kwamba tusipojiandaa vizuri kama taifa kuhusu suala la usalama wa chakula huenda watu wengi wakahangaika kwa tishio la janga la njaa.

Hali kadhalika, sababu nyingine muhimu ya kuweka mkazo kwenye matumizi ya mbolea inatokana na mabadiliko ya tabianchi ambayo yanapunguza uhakika wa mavuno ya mazao mbalimbali ya chakula.

Pia ukuaji wa miji na miundombinu unachangia kupunguza eneo linalofaa kwa kilimo na hivyo eneo dogo linalobakia linatakiwa kutumika kwa ufanisi zaidi kwa matumizi sahihi ya mbolea.

Matumizi ya mbolea yanabeba umuhimu wa pekee linapokuja suala la uhifadhi wa mazingira ambapo kila mahali duniani kuna kelele nyingi za uharibifu unaotokana na shughuli za binadamu kama vile ukataji miti na uchomaji moto misitu.

Ni muhimu kwa wadau wa tasnia ya mbolea kuunga mkono juhudzi mahususi za serikali za kuwawezesha wakulima kutumia mbolea bora kwa gharama nafuu. Juhudi hizo zinalenga kuongeza tija ya uzalishaji, kuimarisha usalama wa chakula, upatikanaji wa malighafi za viwanda, ukuaji wa sekta ya kilimo na uchumi kwa ujumla wake.

Serikali imeelekeza nguvu katika kuhamasisha uwekezaji katika viwanda vya kutengeneza mbolea ambapo kwa sasa kuna viwanda vya mbolea zo nchini vinavyoendelea na uzalishaji wa bidhaa hiyo. Kati ya viwanda hivyo, viwanda viwili ni vikubwa na viwanda 18 ni vya kati na vidogo.

Viwanda hivi vimeendelea kuchangia ongezeko la uzalishaji wa ndani kutoka tani 28,318 (2018/19) hadi kufikia tani 164,792 (2022/23), sawa na asilimia 25 ya mahitaji.

Ni imani ya TFRA kwamba wakulima wataitumia fursa ya serikali ya kutoa mbolea ya ruzuku kwa ajili ya kuimarisha shughuli zao za kilimo ili kiweze kuleta tija katika maisha yao na kwa uchumi wa taifa.

Joel Laurent
Mkurugenzi Mtendaji

BODI YA UHARIRI

JOEL LAURENT
- MWENYEKITI

MATILDA KASANGA
- KATIBU

DANIEL MAARIFA
- MJUMBE

RAYMOND KONGA
- MJUMBE

AZIZI MTAMBO
- MJUMBE

SALEHE KEJO
- MJUMBE

THERESIA SIRIWA
- MJUMBE

NURU MWASAMPETA
- MJUMBE

ALPHA NUHU
- MJUMBE

TAHARIRI

Mbolea imechochea ongezeko uzalishaji chakula

UKWELI kwamba matumizi sahihi ya mbolea yamechochea ongezeko la uzalishaji chakula sasa umeanza kudhihiri nchini. Hali hiyo ilijionyesha bayana wakati wa Maadhisho ya Siku ya Mbolea Duniani yaliyofanyika mjini Tabora Oktoba mwaka 2023.

Mkuu wa Mkoa wa Tabora, Dk Batilda Burian, ni shuhuda ali-yethibitisha kwamba mkoa wake ni kipimo cha ongezeko la uzalishaji wa mazao ya chakula kutoka tani 973,106 mwaka 2021/2022 hadi tani 1,153,654 mwaka 2022/2023 kutokana na kichocheo cha matumizi ya mbolea.

Matumizi sahihi ya mbolea katika mkoa yanatajwa kuongeze-ka kutoka tani 41,995 mwaka 2021/2022 hadi tani 43,299 mwaka 2022/2023.

Kwa hakika, takwimu hizi, kwa mujibu wa Dk Burian, zinaakisi juhudzi zilizofanywa na zinazoendela kufanywa na serikali za kutoa ruzuku ya pembejeo na vitenda kazi kwa maafisa ugani.

Katika shamrashamra za Siku ya Mbolea Duniani Oktoba 13 zilizoambatana na maonesho ya wadau wa sekta ya mbolea, Dkt. Burian alieleza jinsi uzalishaji wa zao la biashara la Tumbaku amba-lo ni moja ya mazao ya kimkakati katika mkoa huo ulivyoongezeka kutoka kilo 29,815,082 mwaka 2021/2022 hadi kilo 62,964,460.83 mwaka 2022/2023 wakati bei ya wastani ikiongezeka kutoka dola za Marekani 1.81 kwa kilo hadi kufikia dola 2.3 katika kipindi hicho.

Kitakwimu ongezeko hilo ni sawa na asilimia 111 na asilimia 27 mtawalia. Mapato ya wakulima katika kipindi hicho pia yameongeze-ka kutoka dola za Marekani 54,017,356.88 hadi dola 144,732,352.99, sawa na ongezeko la asilimia 168.

Ongezeko la bei lilitokana na ujio wa kampuni mpya ya ununuzi wa Tumbaku ya Mkwawa Tobacco Leaf Limited mkoani humo ambayo kwa kiasi kikubwa imesaidia kuinua uchumi wa wakulima na mkoa kwa ujumla wake.

Baada ya kuonja matunda ya matumizi ya mbolea sasa mkoa wa Tabora umejipanga kuhakikisha kila wilaya inakuwa na vituo vya kutosha vya uuzaaji wa mbolea. Kwa sasa, mkoa huo una vituo 27 vya kuuzia mbolea ambayo ni idadi ndogo ikilinganishwa na matarajio ya kuwa na vituo 80.

Uwepo wa vituo vingi vya kuuzia mbolea utasaidia kuondoa changamoto ya wakulima kutembea umbali mrefu kutafuta pembejeo hiyo kama ilivyojitokeza katika misimu mingine mkoani humo.

Tumechukua mfano wa mkoa wa Tabora kuhusu matumizi ya mbolea ikiwa ni funzo maalum kwa wakulima nchi nzima: kwamba wakitumia pembejeo hiyo muhimu katika kilimo maisha yao kiuchumi yatabadilika haraka kwa kuondokana na umaskini uliokithiri.

Wakulima wa Kanda ya Nyanda za Juu Kusini – mikoa ya Iringa, Njombe, Ruvuma, Mbeya, Rukwa na Katavi --- wao ni mashuhuda kwamba matumizi ya mbolea yameufukuza umaskini uliokuwa uk-wakabili siku za nyuma.

Ni kutokana na ukweli huu ndiyo maana tunawahamasisha wakulima wote sasa waelekeze nguvu zao katika matumizi sahihi ya mbolea ili kujikwamua siyo tu na umaskini bali pia kujihakikisha usalama wa chakula katika taifa ambalo tangu uhuru limekuwa liki-shuhudia ongezeko kubwa la idadi ya watu.

ONGEZEKO UZALISHAJI CHAKULA

Rais Samia afurahishwa na ongezeko matumzi ya mbolea

Uk > 5

Wakaguzi wa Mbolea watakiwa kuwa waadilifu na weledi

Uk > 6

Serikali yataka wakulima kuhakiki taarifa kuhusu mbolea ya ruzuku maji

Uk > 7

Namna matumizi ya mbolea yanavyostawisha vitunguu maji

Uk > 10

Orodha ya Mbolea na Visaidizi vya Mbolea zilizosajiliwa kwa mujibu wa Sheria ya Mbolea Na. 9 ya mwaka 2009

Uk > 18

TFRA, wadau waleta faraja kwa waathirika wa mafuriko Hanang

Na MWANDISHI WETU

KATIKA harakati za kuwasaidia wananchi wa wilaya ya Hanang mkoani Manyara ambao waliiathiri na mafuriko yaliyovuruga kwa kiasi kikubwa shughuli za kilimo, Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA) ikishiriki-

ana na wadau wa sekta hiyo ilikusanya tani 78.5 za mbolea zenyenye thamani ya 129,449,094/- na kuzikabidhi kwa viongozi wa Wilaya hiyo ili zigawie kama msaada kwa waathirika wa janga hilo la kitaifa.

Mkurugenzi Mtendaji wa TFRA, Joel Laurent, alikabidhiwa tani 65 za mbolea za kupan-

dia na kukuzia mimea Desemba 7 mwaka jana (2023) ambazo zilitolewa na wazalishaji na wafanyabiasha wa mbolea nchini.

Tani 30 za mbolea zilitolewa na Kampuni ya Mbolea ya Taifa (TFC), tani 30 zilitoka Kampuni ya Uzalishaji wa Mbolea Itracom na 5 kutoka Kampuni ya Mbolea ya Minjingu.

Kwenye makabidhiano ya mbolea hizo, Laurent alieleza kwamba kampuni nyininge zilizotarajiwa kutoa msaada huo wa mbolea ni kampuni ya mbolea ya Staco -- tani 10, Yara -- tani 2.5 na kampuni ya Premium -- tani 1.

Aliwahamasisha wadau wengine wa mbolea kufikisha msaada yao kwa waathirika wakati huu wa msimu wa kilimo kwa sababu wakulima walikuwa wamenunua mbolea ambazo hazikuzaa matunda kutokana na janga la mafuriko.

Kwa mujibu wa Laurent, wakulima 8,449 waliosajiliwa Wilayani Hanang tayari walikuwa wameshanunua tani 1,131.2 za mbolea hadi wakati walipokumbwa na janga la mafuriko

TFRA yaweka mfumo thabiti mbolea za msaada kuwafikia walengwa

Laisema TFRA imeweka mfumo madhubuti kuhakikisha kwamba mbolea za msaada kwa waathirika wa mafuriko wilayani Hanang zinawafikia walengwa.

Alisema taarifa za wakulima waliojisajili katika eneo lilioathiriwa zipo na akatoa wito kwa wale ambao bado hawajajisajili kufanya hivyo ili kupata mbolea hizo.

Alieleza hayo Desemba 8 kwenye kituo cha kilimo alipokuwa akifanya makabidhiano maalum na Kamati ya Maafa kuititia Afisa Kilimo ya Wilaya ya Hanang, Liberatus Msasa.

Alisema ofisi ya Kilimo Wilayani Hanang itashirikiana na Ofisi ya TFRA Kanda ya Kaskazini kuhakikisha Afisa Kilimo anasajiliwa kama wakala na kuingiziwa mbolea hizo kwenye akaunti yake ili aweze kuzigawa kwa waathirika bure kwa utaratibu uliowekwa.

Mkurugenzi wa Uzalishaji wa Ndani na Ununuvi wa Mbolea kwa Pamoja wa TFRA, Louis Kasera, aliwashukuru wadau wote waliochangia na kuwesheza kupatikana tani 78.5 za mbolea. Alisema kiasi hicho kitawasaidia waathirika kuendelea na shughuli zao za kilimo bila shida kwa vile watapokea mbolea za kupandia na kukuzia.

Naye Afisa Kilimo wa Wilaya ya Hanang, Liberatus Msasa, alishukuru kupatikana kwa msaada huo kwa kuwa wilaya yake inategemea kilimo kwa asilimia 80 na kwamba, kwa kiasi kikubwa janga limeathiri sekta hiyo muhimu.

Ameahidi kusimamia ugawaji wa mbolea hizo na kuhakikisha walengwa ndio wanaonfaika na pembejeo hiyo muhimu.

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan akizungumza na wananchi wa Katesh, Wilayani Hanang (hawapo pichani) alipofanya ziara mjini hapo mnamo tarehe 6 Desemba, 2023 ili kuwapa pole kwa mafuriko ya tope yaliyowakumba na kusababisha vifo na upotevu wa mali mnamo Tarehe 3 Desemba, 2023

Mkurugenzi Mtendaji wa Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA), Joel Laurent (wa pili kulia) alikabidhiwa shehena ya mbolea kiasi cha tani 30 na Mkurugenzi Mkuu wa Kampuni la Mbolea la Taifa (TFC) Samuel Mshoto (Wa pili kushoto) katika kituo cha Kilimo Kilichopo Katesh Wilayani Hanang walipofika ili kutoa msaada ya mbolea kwa wakulima walioathirika na mafuriko ya tope yaliyotokeza tarehe 3 Desemba, 2023 ambapo wadau mbalimbili wa tasnia ya mbolea walijitokeza kuchangia na hivyo kufikisha kiasi cha tani 78.5 za mbolea zilizogawiwa kwa waathirika.

Rais Samia afurahishwa na ongezeko matumzi ya mbolea

Na MWANDISHI WETU

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan amesema ongezeko la matumizi ya mbolea katika klimo ni ishara kubwa kwamba sekta hiyo sasa inaleta tija kwa wakulima.

Amesema kuongezeka kwa uzalishaji kwenye miradi mbalimbali ya kilimo inayosimamia na vijana kupitia mradi wa Kuijenga Kesho iliyo Bora (BBT) chini ya Wizara ya Kilimo ni kipimo cha matumizi mazuri ya mbolea.

Dkt Samia alieleza hayo tarehe Agosti 7, 2023, alipokuwa akizungumza na vijana barani Afrika kuhusu jitihada mbalimbali zin-

azofanywa na serikali mbalimbali katika kuhakikisha vijana wanaingia kwenye shughuli za uzalishaji na kupunguza changamoto inayowakabili ya kukosa ajira.

Alisema ishara nyingine ni kuongezeka kwa mchango utokanao na kilimo kwenye uchumi wa nchi, kiasi cha mazao yanayopele-kwa sokoni pamoja na kushuka kwa gharama za chakula sokoni.

Mjadala huu ni mionganini mwa mijadala mbalimbali iliyo fanyika kuanzia Agosti 5 - 8, 2023, wakati wa mkutano wa Kimataifa wa Jukwaa la Mifumo ya Chakula Afrika ambapo zaidi ya washiriki 4,000 kutoka nchi mbalimbali Afrika walishiriki mkutano huo.

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt Samia Suluhu Hassan viongozi wa Serikali na viongozi wa jukwaa la Mifumo ya chakula pamoja na washindi wawili wa Tuzo za Grand Prize, uliowashindanisha Wakulima bora kwa upande wa Vijana wa Bara la Afrika katika Mkutano wa Jukwaa la Mifumo ya Chakula Afrika - AGRF 2023, uliofanyika katika Ukumbi wa Kimataifa wa Mikutano wa Julius Nyerere (JNICC), Jijini Dar es salaam tarehe 7 Septemba 2023.

Kwa upande wake, Rais wa Kenya, Dkt. William Ruto, akizungumza katika mkutano huo alisema pamoja na kuwekeza katika teknolojia za kilimo cha kisasa, matumizi sahihi ya mbolea na mbegu husaidia katika kuongenza kipato na kuleta mapinduzi ya kilimo barani Afrika.

Alisema nchi yake inawasaidia wakulima kuongeza uzalishaji wa chakula kwa kuwawezesha kupata mbolea na mbegu kwa bei nafuu.

Kwa mwaka 2023 Kenya ilisajili wakulima 5,000 na kusambaza mbolea kwa kutumia mtandao wa kielektroniki ili kuondoa madalali na matapeli ambao mara zote huwafanya wakulima kupata mbolea kwa gharama kubwa.

Kenya imepunguza gharama ya mbolea kutoka dola 50 hadi dola 20 kwa tani moja. Kupitia kampuni ya mbolea ya YARA Kenya imeongeza kiwango cha utoaji wa mbolea msimu uliopia na hivyo kutegemea kuvuna magunia milioni 44 hadi milioni 61 ya mahindi kutohama na kutumia mbegu bora na kuhakikisha upatikanaji mzuri wa mbolea utakaochochea kupatikana kwa mazao mengi shambani.

Mkutano huo ulihudhuriwa na viongozi mbalimbali akiwemo Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Philip Isidor Mpango na viongozi mbalimbali wa ngazi za juu kitaifa.

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Dkt. Samia Suluhu Hassan akiwa katika mjadala maalum wa vijana uliofanyika katika Ukumbi wa Selous katika Ukumbi wa Mikutano wa Kimataifa wa Julius Nyerere Septemba 7, 2023.

Wakaguzi wa Mbolea watakiwa kuwa waadilifu na weledi

Maafisa kilimo ishirini (zo) kutoka halmashauri mbalimbali nchini, wakifuatilia mada iliyokuwa ikitolewa na Kaimu Meneja wa Mamlaka ya Udhhibit wa Mbolea Tanzania, Kanda ya Kati, Allan Mariki wakati wa mafunzo ya Utaguzi wa Mbolea yaliyofanyika mkoani Morogoro mwezi Desemba, 2023.

Maafisa kilimo wakipata mafunzo kwa vitendo walipotembelea ghala la mbolea la ETG ili kuwa na uelewa wa namna ya kukagua ubora wa mbolea, mafunzo yaliyotolewa na Afisa Udhhibit Ubora wa Mamlaka, Sostheness Wambura.

Na MWANDISHI WETU

Wakaguzi wa Mbolea nchini wametakiwa kufanya kazi yao kwa uadilifu na weledi mkubwa ili kuhakikisha kuwa mkulima anapata mbolea yenye ubora unaokubalika.

Wito huo umetolewa na Katibu Tawala Msaidizi Uchumi na Uzalishaji wa Mkoa wa Morogoro Dkt. Rozalia Rwegasira leo tarehe 18.12.2023 mkoani Morogoro.

Dkt. Rwegasira amewataka wakaguzi hao, kutenda haki wakati wa utekelezaji wa majukumu yao na kue-puka kabisa vishawishi vyovypote vina-vyoweza kuwaingiza katika rushwa na hivyo kuleta madhara katika Taifa kwa ujumla.

Jumla ya maafisa kilimo zo kutoka halmashauri mbalimbali nchini wanahudhuria mafunzo ya siku tatu kuhusu udhibiti wa mbolea ili kuwajengea uwezo kuwa wakaguzi wa mbolea katika maeneo yao.

Dkt. Rwegasira amesema katika miaka mitano iliyopita Tanzania imekuwa ikitumia tani 300,000 hadi 600,000 za mbolea kwa mwaka ambayo ni sawa na asilimia 30 hadi 60 ya lengo ambalo ni tani millioni moja.

Ameongeza kuwa serikali ya Awamu ya Sita katika msimu wa 2022/2023 na 2023/2024 imeweka mmkakati mahususi wa kuongeza matumizi ya mbolea kwa kutoa ruzuku.

Akizungumza kwa niaba ya Mkrugenzi wa Huduma za Udhhibit, Bwana Allan Mariki amesema Mamlaka imejivekea lengo la kuwa na wakaguzi wawili kwa kila halmashauri ili kuimarisha ufani katika udhibiti wa tasnia ya mbolea nchini.

Mariki amesema mafunzo hayo yanalenga kuwajengea uwezo na kuwapa mbinu sahihi za udhibiti wa ubora wa mbolea kama zilivyoainishwa kwenye Sheria ya Mbolea Na.9 ya mwaka 2009 na kanuni zake.

Aidha, Bwana Mariki amewataka mawakala na wafanyabiashara wa mbolea nchini kutojihusisha na vitemdo vya kuchezza Mfumo wa Mbolea za Ruzuku kwani hatua kali za kisheria zitachukuliwa dhidi yao wote watakao-bainika kufanya hivyo.

Mgeni Rasmi na Naibu Waziri wa Wizara ya Kilimo, David Silinde akiwa katika picha na Wajumbe wa Bodii ya Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA) na watumishi wa Wizara mara baada ya kukabidhiwa tuzo ya mgeni rasmi wakati wa kilele cha maadhimisho ya Siku ya Mbolea Duniani yaliyofanyika tarehe 13 Oktoba, 2023 mkoani Tabora

Serikali yataka wakulima kuhakiki taarifa kuhusu mbolea ya ruzuku

Na MWANDISHI WETU

Serikali imewataka wakulima wote nchini waliosajiliwa kwenye mfumo wa ruzuku ya mbolea msimu wa 2022/2023 na kupata namba za kununulia bidhaa hiyo kuhakiki taarifa zao kwenye daftari la mkulima linalopatikana kwenye ofisi za watendaji wa vijiji/mitaa ili kuhaulisha taarifa zao kwa ajili ya kunufaika tena na Mpango wa Ruzuku ya Mbolea kwa msimu 2023/2024.

Wito huo umetolewa na Naibu Waziri wa Kilimo, David Silinde, wakati alipokuwa akiwahutubia maelfu ya wananchi wa Mkoa wa Tabora kwenye kilele cha Siku ya Mbolea Duniani iliyofanyika kwenye Uwanja wa Chipukizi Oktoba 13, 2023 mkoani Tabora.

Aliwataka wakulima ambao hawakusajiliwa kwenye mfumo wa ruzuku ya mbolea msimu wa 2022/2023 wakajisajili kwenye daftari la mkulima ambalo pia linapatikana kwenye ofisi za watendaji wa vijiji/mitaa ili taarifa zao ziingizwe kwenye mfumo na wapate namba itakayowawezesha kununua mbolea za ruzuku kwa msimu wa kilimo 2023/2024.

Silinde aliiagiza Mamlaka ya Mbolea Tanzania (TFRA) kuendelea kusimamia kikamilifu na kuchukua hatua kwa yejote atakayethibitika kufanya kitendo chenye nia ya kuhujumu Mpango wa Utoaji wa Mbolea za Ruzuku kwa wakulima.

"TFRA kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais TAMISEMI, Mrajisi wa Vyama vya Ushirika Tanzania na Kampuni za Mbolea haina budi kuhakikisha kwamba vituo vya mauzo ya mbolea vilivyoainishwa vinapangiwa wafanyakishara/vyama vya ushirika vilivyojitekeza kushirikii mpango huu na kuhakikisha kwamba mbolea zinapatikana kwa wakulima katika kipindi chote cha msimu wa kilimo," alisema Silinde.

Pia, waziri huyo alilitaka TFRA kushirikiana na Ofisi ya Rais TAMISEMI kuendelea kutoa elimu ya Mpango wa Ruzuku ya Mbolea, matumizi sahihi ya mbolea na kuhamasisha wakulima kujitokeza katika usajili na uhakiki wa taarifa zao kwenye daftari la mkulima.

Halmashauri za Wilaya pia zilitakiwa kushirikiana na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI) kupima afya ya udongo kwenye mashamba ya wakulima kwa ku-

tumia vipima afya ya udongo (soil scanners) vinavyoendelea kusambazwa na Wizara ya Kilimo ili kuwezesha wakulima kutumia mbolea kulingana na mahitaji ya afya ya udongo.

Waziri Silinde alisema kuwa wastani wa matumizi ya mbolea nchini Tanzania unaendelea kuimarika kutokana na kuongezeka kwa uelewa wa wakulima kuhusu umuhimu wa matumizi ya bidhaa hiyo katika uzalishaji wa mazao ya kilimo.

"Hutua hiyo imeendelea kuchangia ongezeko la uzalishaji wa mazao ya kilimo mwaka hadi mwaka. Nitumie fursa hii kuwaponeza wakulima wote nchini kwa kuendelea kuona umuhimu wa sekta ya kilimo kama sehemu ya ajira na kuongeza kipato.

Ninaamini kwamba wakulima wa nchini hii ni wajasiliamali walioamua kujijiri katika kilimo kwa kuwekeza kwenye uzalishaji wa mazao ya kilimo.

Nitoe rai kwa wakulima kuendelea kuzingatia ushauri unaotolewa na maafisa ugani katika kuzingatia kanuni za kilimo bora, ikiwemo matumizi sahihi ya mbolea na mbegu bora," alisema waziri.

Dhamira ya Rais Samia ni kuleta unafuu wa gharama za usambazaji mbolea ya ruzuku

Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan (kulia) akimsikiliza Mwenyekiti wa Bodii ya Wakurugenzi ya Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA), Dk Anthony Diallo, alipotembelea banda la Mamlaka wakati wa kilele cha Maonesho Nanenane yaliyofanyika kitaifa Mbeya. Agosti 8, 2023.

Na MWANDISHI WETU

Katika jitihada za kuhakikisha kwamba wakulima wananaufaika na mpango wa mbolea ya ruzuku, Wizara za Kilimo na Fedha zimepe-wa jukumu la kujadili gharama za usambazaji wa pembejeo hiyo ili kuleta unafuu wa upati-kanaji wake kufikia ngazi ya kata.

Hii ni dhamira ya Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan kama alivypendekeza wakati wa kilele cha Maonyesho ya Wakulima yaliyofanyika mjini Mbeya na kuhitimishwa Agosti 8, 2023.

Gharama ya usambazaji mbolea kufikia ngazi ya kata imekuwa ni changamoto ilijo-tokeza msimu uliopita wa kilimo bei ya mfumo ikiwa ni 70,000/- kwa mfuko lakini ili mbolea imfikie mkulima bei hiyo imekuwa ikipandishwa na baadhi ya mawakala kufikia 85,000/- kwa mfuko.

Hali hii ilimlazimu Rais Dkt Samia kumwanga Waziri wa Kilimo, Hussein Bashe, kuanga-

lia namna ya kupata gharama za usambazaji angalao kwa mawakala wakubwa ili kuleta ahueni kwa wakulima.

Ni agizo la Rais Rais Dkt Samia kwamba Serikali nayo inapaswa ichangie na mkulima mwenyewe naye achangie ili mtu mmoja asi-bebe mzigo peke yake.

Azma ya serikali, kwa mujibu wa Rais, ni kuendelea kutoa ruzuku ya mbolea ili kuongeza uzalishaji wa mazao, huku wakulima wakiendelea kujisajili na kuhakiki taarifa zao za usajili ili kuwezesha kununua mbolea hiyo.

Rais Samia amekuwa kisisitiza kuywa ajenda ya Serikali ni kuongeza mchango wa sekta ya kilimo hadi asilimia 10 ifikapo mwaka 2030 na kwamba uwerekano huo upo.

Mkazo wa serikali pia ni kuelekeza ngu-vu zake katika sekta za uvuvi na ufugaji kwa kuongeza bajeti ili kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi.

"Lengo la Serikali ni kutumia hekta mili-ioni 29.4 zinazofaa kwa kilimo cha umwagiliani

ambapo kwa sasa zaidi ya hekta 700,000 ndizo zinazotumika katika umwagiliani na milioni 28 zimebaki," anasema Rais.

Ili kufanikisha uzalishaji katika kilimo, uvuvi na ufugaji, Rais amekuwa akiwataka maofisa ugani kukaa katika maeneo waliyopangiwa ili kuwasaidia wakulima na wafugaji kwa ku-wapatia utalaamu na mbinu za kisasa za uzalishaji.

Katika Maonyesho ya Wakulima Mbeya, Mbunge wa Mbeya Mjini Dk Tulia Ackson naye alipendekeza Maonyesho Nanenae yawe yaki-fanyika kwa wiki mbili ili kutoa fursa kwa wananchi kufanya biashara zao hadi pale mamlaka zitakapoanza mchakato wa kuboresha viwanja vya maonyesho.

Ni pendekoz ambalo Rais aliliridhia. "Naungana na Spika (Dk Tulia) kutoa wiki moja zaidi kwa wawezesaji hasa wale waliotoka Nyanda za Juu Kusini ili kuendelea kuonyesha na kuchukua vifaa. Nimwagize Bashe aongeze siku nyininge saba," alisema.

Wanamichezo TFRA wakabidhi vikombe kwa menejimenti

Mkurugenzi Mtendaji wa Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania, Joel Laurent (mwenye koti la kaki) akiwa amenyanya ukiKombe la ushindi wa kwanza kwa mchezo wa pool table alipokabidhiwa na Mkurugenzi wa Huduma za Mamlaka, Victoria Elangwa (kushoto kwake).

Wafanyakazi wa TFRA walioiwakilisha Mamlaka kwenye michezo ilioandalika na Shirikisho la Michezo ya Mashirika, Taasisi za Umma na Sekta Binafsi (SHIMMUTA) iliufanyika kuanzia Dodoma Novemba 2023.

Na MWANDISHI WETU

Washiriki wa michezo ilioandalika na Shirikisho la Michezo ya Mashirika, Taasisi za Umma na Binafsi (SHIMMUTA) wa Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA) walikabidhi vikombe viwili nya ushindi wa kwanza walivyovitwa katika michezo ya pool table na kukimbia ndani ya gunia.

Mkurugenzi wa TFRA Joel Laurent aliwapongeza washindi hao kwa kuitetea taasisi na kuipa heshma katika michezo hiyo.

Alifurahiswa na uamuzi wa Mamlaka na watumishi kujipanga kushiriki michezo hiyo ya SHIMMUTA iliufanyika jijini Dodoma, ambapo TFRA ilikuwa mionganoni mwa taasisi 53 zilizoheshimu uamuzi ya Serikali ya kuruhusu watumishi kushiriki michezo ya SHIMMUTA yenye lengo la kuboresha afya.

Laurent alisema Mamlaka itajipanga kuhakikisha inaonegeza ushiriki wa watumishi katika michezo hiyo kwa kuboresha eneo la watumishi kufanya mazoezi na kutenga babeti ya michezo.

Mkurugenzi wa Huduma za Taasisi wa TFRA, Victoria Elangwa, aliwapongeza washindi kwa uamuzi wa kukaa sehemu moja na kufanya mazoezi wakati wote wa mashindano hayo.

"Kitu kizuri walikaa pamoja na ikawa rahihi kujuliana hali na kufanya mazoezi kwa pamoja. Ni jambo zuri sana," alisema Elangwa.

TFRA ilishiriki michezo ya ndani ijuikanayo kama michezo ya jadi ikiwa ni pamoja na pool table, kukimbia ndani ya gunia, karata, bao, draft na kurusha vishale.

Katika michezo yote Mamlaka ilifanikiwa kufika robo fainali na kuwa mshindi wa kwanza katika michezo ya pool table na kukimbia ndani ya gunia.

"Mwaka jana TFRA ilishiriki kwa mara ya kwanza na kufanikiwa kurudi na ubingwa kwenye michezo wa pool table.

Akifunga michezo hapo Novemba 25, 2023, Mkuu wa Mkoa wa Dodoma Rosemary Senyamule alizipongeza taasisi zote zilizoshiriki katika michezo hiyo ambayo ilikuwa ni fursa nzuri kwa wakazi wa jiji hilo.

Aliahidi kuwapa eneo wana-SHIMMUTA la kujenga uwanja wa michezo kufuatia maombi yaliyotolewa na Mwenyekiti wa shirikisho hilo, Roselyne Massama.

Alisema michezo ya SHIMMUTA iliufanya Dodoma kuchangamka na kuwa fahari ya Watanzania na kuwataka wadau wengine kufanya shughuli zao katika mkoa huo ikiwemo michezo.

Aliyataka mashirika na taasisi nyingine za serikali na binafsi zisiwanyime nafasi wafanyakazi wao kushiriki katika michezo mbalimbali kwa ajili ya kutunza afya zao.

Namna matumizi ya mbolea yanavyostawisha vitunguu maji

Na AZIZ MTAMBO

UWEKAJI MBOLEA katika mmea wa kitunguu ni muhimu kwa kwa sababu vitunguu vinahitaji hewa ya nitrojeni zaidi. Vitunguu vinahitaji matumizi ya virutubishi kwa wakati kwa ajili ukuaji na tija ya mmea wenywewe.

Vitunguu hunufaika kutokana na urutubishaji unaofaa (ikitegemea matokeo ya majoribio ya udongo), ingawa mbolea za nitrojeni nyingi zinapaswa kutumiwa kwa tahadhari. Nitrojeni kupita kiasi inaweza kuchelewesha uundaji wa balbu, kukomaa na kuhifadhi vitunguu.

Zaidi ya hayo, mizizi ya vitunguu huzuiliwa kwenye udongo wa juu wa inchi 18, na hivyo kufanya iwe vigumu kusambaza virutubisho vya mazao. Upimaji wa udongo katika kilimo cha vitunguu ni muhimu, pamoja na kuchagua mbegu bora.

Matokeo ya majoribio ya udongo, uzoefu wa shambani na mahitaji mahsusii ya mazao yanaweza kusaidia kubainisha virutubisho muhimu na viwango vya matumizi ya mbolea yanayohitajika.

Mpango wa lishe bora wa mazao unaweza kusaidia kuboresha mavuno kwa ujumla kwa kuongeza uzito wa balbu za kitunguu.

Naitrojeni huongeza mavuno ya vitunguu - Kiwango cha juu cha nitrojeni ni muhimu kwa uzito wa kitunguu. Aidha, nitrojeni husaidia

kuzalisha majani hivyo idadi ya majani huongeza ukubwa wa balbu.

Boroni huathiri uzito wa balbu - Majoribio yanathibitisha kwamba boroni ina athari chanya kwenye uzalishaji wa Kitunguu kwa kuongeza uzito wa balbu. Ni muhimu kudumisha uwiano sahihi wa nitrojeni, kalsiamu na boroni kwenye udongo, kwani kalsiamu nyiningi na viwango vya juu vya nitrojeni vinaweza kupunguza kiwango cha boroni.

Mbolea za NPK (Naitrojeni, fosiforasi na Potashi)

Naitrojeni ni kirutubisho muhimu kwa ukuaji wa vitunguu. Zao la kawaida la Kitunguu hutumia takriban kilo 100 za nitrojeni halisi kwa hekti wakati wa msimu wa kupanda, na nitrojeni nyingi hu-chukuliwa baada ya balbu za mimea kupandwa. Mbolea ya nitrojeni huwekwa pemberi ya mmea/shina kwa kutumia kiasi kidogo ili kue-puka kuchoma mimea.

Kwa nini vitunguu vinahitaji nitrojeni?

Mbolea za Naitrojeni zitaongeza ukubwa wa majani ya kitunguu na, kwa sababu hiyo, kuongeza majani (scales) ya balbu, na kuifanya kuwa kubwa zaidi. Kwa lengo la soko, Vitunguu vikubwa vinaweza kuongeza mapato ya biashara. Ingawa, mbolea ya nitrojeni pekee haiwezi kutoa mavuno mengi, Unahitaji kununua mbolea ambayo kemikali yake ni pamoja fosforasi. Kabla ya kupanda, kwanza unahitaji kupima udongo. Ikiwa udongo una viwango vya chini vya fosforasi ya asili, utahitaji kuongeza fosforasi ili kusaidia kuongeza mavuno.

Ni muhimu kuzuia utumiaji mwingu wa naitrojeni kucheleta (katikati ya msimu) na baada ya balbu kuanza, kwani itahimiza kumoa kwa kucheleta na kuweka shingo kubwa, ambazo ni ngumu kutibu. Zaidi ya hayo, Naitrojeni iliyozidi kwenye balbu italainisha balbu za Vitunguu na uhifadhi duni wakati wa kuvuna. Vitunguu vinahitaji nitrojeni ya wastani, lakini urutubishaji wa Naitrojeni bado ni muhimu kwa sababu Vitunguu vina mfumo dhaifu wa mizizi.

Fosforasi na potasiamu

Vitunguu vinahitaji viwango vya juu vya potasiamu na fosforasi. Mbolea hutoa virutubisho hivi kwa namna ya potashi na Fosfati. Fosforasi ni muhimu kwa ukuaji wa mapema wa mmea. Kwa hiyo, ikiwa kiasi cha fosforasi kitatumwa wakati wa kupanda, unapaswa kuweka inchi mbili chini ya mbegu. Vitunguu vinahitaji potasiamu ya wastani.

Fosforasi ni muhimu kwa ubadilishaji wa wanga (Carbohydrate), kimetaboliki ya protini, (protein metabolism) na fosforasi (phosphorylation). Upungufu wake husababisha ukuaji usiofaa na ukuaji duni wa balbu za Kitunguu. Potasiamu ni muhimu kwa shughuli nzuri ya usanisinuru (photosynthetic activity), uhamaji, na utumiaji wa wanga wa sintetiki (synthetic carbohydrates). Upungufu wake husababisha majani ya manjano - kijani, sehemu za juu, na balbu ndogo kukauka.

Kilimo cha vitunguu kinahitaji kilo 100 za nitrojeni, kilo 50 za fosforasi, na potashi kilo 50 kwa hekti. Aidha, salfa pia ni kirutubisho muhimu kwa mavuno bora.

Virutubisho vidogo katika Vitunguu (Micronutrients)

Ingawa virutubishi vidogo sana vinahitajika ili kukidhi uzalishaji wa Vitunguu, uwiano sahihi wa vipengele hivi vya ufuatiliaji ni muhimu. Virutubisho muhimu zaidi ni boroni na chuma (Iron). huongeza tija na ubora. Zinki pia ina jukumu katika kuota kwa mbegu.

Matumizi bora ya mbolea kupata Vitunguu vikubwa

Mbali na mbinu sahihi za urutubishaji na umwagiliaji, uchaguzi wa aina za Vitunguu ni jambo muhimu katika kukuza Vitunguu vikubwa. Superphosphate hufanya kama mbolea ya kuanza, kuhimiza mizizi imara na mapema. Usitumie mbolea baada ya katikati ya majira ya joto (after mid-summer). Utumiaji wa mbolea uliochelewa huhimiza ukuaji mpya, laini, na Vitunguu havitaishi. Mbali na mbolea sahihi, Vitunguu vinahitaji udongo wenye unyevu sawa ili kukua.

Funika udongo kwa vipande vya nyasi ambavyo havijatibwa ili kuhifadhi unyevu. Sambaza vipande vya nyasi vya inchi 1/4 kwenye udongo kila wiki, na acha vipande vikauke kabla ya kuongeza vingine.

Njia rahisi zaidi ya mbolea ya vitunguu.

Vitunguu ni zao ambalo hutumia virutubisho kwa wingi (heavy feeder) na ina mizizi midogomidogo (sharrows roots), hivyo mbolea sahihi ni muhimu kwa mazao ya Vitunguu. Rutuba ya kutosha ya udongo ni muhimu katika maeneo ambayo Vitunguu hukua haraka kabla ya balbu kuunda kutokana na kupungua kwa urefu wa siku.

Mbolea ya kupandia

Mbolea hizi huwekwa kabla au mara ya tu baaada ya kuhamishia miche shambani. Mbolea hizi zina lengo la kusaidia ukuaji mzuri wa mifumo ya mizizi (root system) itakoyosaidia mmea kufonza virutubisho na maji kutoka ardhini.

Mbolea hizi zina kirutubisho kikuu cha fosforasi na huitwa mbolea za fosfati (phosphate Fertilizer), kundi hili lina mbolea kama MAP, TSP, DAP, Minjingu nk.

Mbolea za kukuzia

Mbolea hizi huwekwa kipindi cha ukuaji wa mmea (vegetative growth) na hua na lengo la kuupa mmea ukuaji mzuri utakaopelekea kua na majani mazuri yatakayotegemea chakula cha kutosha kwenye mmea.

Mbolea hizi huwekwa wiki tatu mpaka sita baada ya kupanda miche ya vitunguu shambani.

Weka mifuko mitatu wiki ya tatu au mifuko mine wiki ya sita (kwa kila hektaa moja), kumbuka kwamba kila shina moja linahitaji kijiko kimoja cha chai/kisoda kilichojaa mbolea ya kukuzia, hakikisha pia mbolea haigusi shina la mmea hivyo weka pembeni karibu na mmea kuepusha kuunguza shina la mmea huo.

Kitendo hiki mmea kutengeneza chakula chake huitwa Usanis-inuru (Photosynthesis) na hufanyika kwenye majani. Kirtubisho kikuu katika hili la mbolea ni Naitrojeni (N). Baadhi ya mbolea zilizopo kwenye kundi hili ni pamoa na UREA, SA, CAN nk.

Pia kwenye kundi hili zipo mbolea za maji zinazopiga kwenye majani (Foliar fertilizers) hujulikana pia kama booster.

Mbolea za kuzalisha/kukomazia kitunguu

Uwekaji wa mbolea za maji

Hizi ni zile zinazowekwa kuusaidia mmea kutengeneza kitunguu (bulb formation). Kirutubisho kikuu hapa ni Potasiamu (Potassium). Ili kitunguu kiweze kujijenga vizuri na kua na ubora mzuri kinahitaji mbolea zenye kirutubisho cha Potasiamu (Potassium). Mfano wa mbolea zenye virutubisho hichi ni Multi K, MOP (Muriate of Potash) nk.

Hayo ndio makundi makuu ya mbolea, japokuwa mbolea hizo hujumuisha pia virutubisho vidogo (micronutrients) ambavyo vinahitajika kwa udongo kwenye mimea, japokuwa zina kazi muhimu kwenye mmea.

Vitunguu haviwezi kufikia ubora wake bila kuweka virutubisho vidogo kama vile shaba(coper), manganisi na zinki. Njia rahisi zaidi ya kuhakikisha kuwa udongo wako una madini haya ni kutumia urekebishiwa wa virutubisho vidogo (micronutrient modification) kama vile azomite au unga wa kelp kwa 0.453592 Kg hadi 0.907184 Kg kwa futi 100 za mraba.

Vidokezo vya kuchagua mbolea nzuri kwa vitunguu

Vitunguu vinahitaji udongo wenye lishe ili kustawi. Kutumia mbolea sahihi kutakuza ukuaji wao na kusaidia mmea kukua balbu kubwa na zenye afya. Ili kuchagua mbolea inayofaa kwa zao la Kitunguu, unapaswa kuzingatia asilimia ya Naitrojeni, fosforasi (fosforasi), na potasiamu (potashi) katika bidhaa, ambayo kwa kawaida huitwa NPK.

Unapaswa kuchagua mbolea iliyochanganywa na kiwango kikubwa cha Naitrojeni kwa zao la Kitunguu. Huongeza mavuno na kuboresha ubora, uhifadhi, na ukinzani wa magonjwa.

Tambua na uchunguze ikiwa Vitunguu vyako vina upungufu wa virutubishi, na unapaswa kujua kuhusu dalili na sababu na jinsi ya kudhibiti au kurekebisha upungufu huu.

Upungufu wa nitrojeni

- Dalili – Majani yaliyozeeka kuwa ya manjano. Kudumaa kwa ukuaji.
- Utatuza – weka mbolea ya maji ya urea 1% au DAP 2% mara mbili kwa wiki.

Upungufu wa fosforasi

- Dalili: Ukuaji wa polepole. Majani yanageuka kijani kibichi, na balbu zina maganda makavu ya nje, pia shingo nene.
- Utatuza – Kiwango kinachopendekezwa cha fosforasi kwenye udongo kinapaswa kutumika wakati wa kupanda. Nyunyizia DAP 2% kwenye majani mara mbili kwa muda wa siku 15.

Upungufu wa potasiamu

Dalili: Kwa sababu potasiamu ina nguvu nyingi katika mimea, dalili za upungufu mkubwa huonekana kwenye majani machanga pekee. Dalili za kuungua kwa ncha (Kuungua kwa pembe za majani) Majani huwa kijani kibichi. Majani ya zamani yanageuka manjano, na shingo kuwa na michubuko (bruised)

- **Utatuizi:** Utumiaji wa mbolea za maji (foliar) wa $K_2SO_4 @ 1\%$ mara mbili kwa wiki.

Vitunguu haviwezi kufikia ubora wake bila kuweka virutubisho vidogo kama vile shaba(coper), manganese na zinki. Njia rahisi zaidi ya kuhakikisha kuwa udongo wako una madini haya ni kutumia urekebishaji wa virutubishi vidogo (micronutrient modification) kama vile azomite au unga wa kelp kwa 0.453592 Kg hadi 0.907184 Kg kwa futi 100 za mraba.

Maswali yanayoulimiza mara kwa mara (FAQ) kuhusu mbolea ya vitunguu

Ni mbolea gani bora ya vitunguu?

Vitunguu vinahitaji vyanzo vingi vya nitrojeni ambayo huwekwa wakati wa kupanda na kuota na badaye katika hatua ya ukuaji.

Je, mbolea ya urea inafaa kwa vitunguu?

Urea huchochea kwa kiasi kikubwa ukuaji wa Kitunguu, uzalishaji na vitaminini C.

Je, urea inafaa kwa vitunguu?

Kwa hiyo, urea foliar inaweza kupendekezwa ili kuimarisha ukuaji wa Vitunguu

Je, vitunguu vinahitaji fosforasi?

Vitunguu vinahitaji viwango

vya juu vya potasiamu na fosforasi. Mbolea hutoa virutubisho hivi kwa namna ya potashi na phosphate. Ombo takriban gramu 63 za fosfeti na 137gramu potashi kwa kila futi 100 za mraba.

Kwa nini vitunguu vyangu ni vidogo sana?

Kupanda aina tofauti za Vitunguu visivyoofaa kwa hali ya hewa yako kutasababisha vitunguu vidogo. Aidha, kutokana na mabadiliko ya joto, Kitunguu huwa kidogo kutokana na kutoa maua mapema. Ukosefu wa virutubisho kutokana na ushindani au udongo duni husababisha Vitunguu vidogo.

Kona ya Sheria

Mwenyekiti wa Bodii ya wakurugenzi wa Mamlaka ya Udhiliti wa Mbolea Tanzania (TFRA), Dkt. Anthony Diallo akiwa na baadhi ya wajumbe wa bodi hiyo akizungumza wakati wa kikao kifupi na uongozi wa mpaka wa Tunduma na Malawi kilicholenga kujadili namna nzuri ya kuongeza udhibiti wa utoroshwaji wa mbolea unaofanyika mipakani. Pamoja na kusikiliza za changamoto wanazokutana nazo wakati wa kukagua bidhaa za mbolea zinazopitia katika bandari hiyo Kwenda nchi Jirani tarehe 17 Oktoba, 2023.

Ijue sheria ya Mamlaka ya Udhiliti wa Mbolea Tanzania

Na MWANDISHI WETU

Utangulizi

Mamlaka ya Udhiliti wa Mbolea Tanzania (TFRA) ni taasisi ilio chini ya Wizara ya Kilimo ilioanzishwa kwa Sheria Na. 9 ya Mwaka, 2009. Mamlaka ilianza kutekeleza majukumu yake Agosti, 2012. Jukumu kuu la Mamlaka ni kudhibiti ubora wa mbolea kwa kusimamia biashara ya mbolea katika mnyororo wa thamani ikiwemo utengenezaji, uingizaji nchini, usafirishaji nje ya nchi, uuzaaji na matumizi ya mbolea kwa ajili ya kilimo kwa lengo la kuhakikisha mbolea inayomfikia mkulima ina ubora unaokidhi viwango.

Majukumu

Mamlaka katika kutekeleza majukumu yake inaongozwa na Sheria ya mbolea. Sheria ya mbolea ambayo inaweka masharti ya utengenezaji, uingizaji nchini, usafirishaji nje ya nchi, uuzaaji na matumizi ya mbolea kwa ajili ya kilimo. Aidha, kifungu cha 4(1) cha Sheria kimeainisha majukumu mahususi ambayo kwa ujumla wake yanafanikisha utekelezaji wa jukumu kuu ambaloni udhibiti ubora wa mbolea.

Kwa mujibu wa Kifungu cha 4(1) Mamlaka itakuwa chombo cha udhibiti katika tasnia ya mbolea na kipekee-

(a) itadhibiti masuala yote yanayohusi-

Mamlaka katika kutekeleza majukumu yake

inaongozwa na Sheria ya mbolea. Sheria ya mbolea ambayo inaweka masharti ya utengenezaji, uingizaji nchini, usafirishaji nje ya nchi, uuzaaji na matumizi ya mbolea kwa ajili ya kilimo.

ana na ubora wa mbolea, visaidizi vya mbolea na mitambo ya utakasaji;

(b) itasajili wafanyabiashara wote wa mbolea na visaidizi vya mbolea na maeneo yao;

(c) itatoa leseni kwa wafanyabiashara wa mbolea;

(d) itatoa vibali kwa ajili ya mbolea na visaidizi vya mbolea kuingizwa nchini na kusafirishwa nje ya nchi;

(e) itatunza rejestra ya mbolea na visaidizi vya mbolea, mitambo ya utakasaji na viwanda vya kutengeza mbolea;

(f) itatunza na kutangaza mara kwa mara rejestra ya wafanyabiashara wa mbolea;

(g) itakeleza mikataba ya kimataifa ili-yordihwa kuhusiana na mbolea;

(h) itadhibiti na kusimamia uingizaji nchini, uzalishaji, usafirishaji nje ya nchi, ushughulikiaji, uhifadhi, na uteketezaji wa mbolea au visaidizi vya mbolea;

(i) itakusanya, kutunza na kuchapisha taarifa zinazohusiana na mbolea na kisaidizi cha mbolea;

(j) itaandaa miongozo juu ya usimamizi sahihi na udhibiti wenye ufanisi wa mbolea na visaidizi vya mbolea;

(k) kwa kushirikiana na Mamlaka za Serikali za Mitaa, itafanya makongamano ya kutoa elimu kwa umma juu ya matumizi sahihi na usimamizi wa mbolea na visaidizi vya mbolea;

(l) itatoa mafunzo ya mara kwa mara kwa wadau kuhusu masuala ya mbolea;

(m) itasajili wakaguzi na wachambuzi;

(n) itakagua au kuwezesha ukaguzi wa mbolea au visaidizi vya mbolea kwa ajili ya kujihakikisha ubora;

(o) itakeleza sera, mikakati na mipango inayohusiana na maendeleo ya tasnia ya mbolea;

(p) itatoa ushauri wa kitaalamu kwa Serikali na taasisi zingine katika masuala yote yanayohusiana na usimamizi na udhibiti wa mbolea na visaidizi vya mbolea;

(q) itafanya au kuwezesha kufanyika utafiti kuhusiana na mbolea na visaidizi vya mbolea;

(r) itakuza ushirikiano kati ya taasisi na taasisi nyingine au mashirika na wadau;

(s) itashirikiana na mashirika ya kitaifa na kimataifa kwenye masuala yote yanayohusiana na mbolea na kisaidizi cha mbolea;

(t) itatekeleza maelekezo maalum na ya ujumla ya Mamlaka;

(u) itadhibiti bei ya mbolea kwa kuzingatia njia sahihi kama zitakavyoinishwa katika kanuni;

(v) itaainisha njia au mfumo sahihi wa uingizaji nchini na usafirishaji nje ya nchi wa mbolea au visaidizi vya mbolea;

(w) itatekeleza majukumu mengine yoyote kama inavyowenza kupewa katika utekelezaji wa majukumu chini ya Sheria hii; na

(x) itahakikisha kwamba inazingatia Sheria ya Usimamizi wa Mazingira.

Wadau wataka yafanyike maboresho Siku ya Mbolea Duniani 2024

Na MWANDISHI WETU

WASHIRIKI wa Maonesho ya Siku ya Mbolea Duniani wamependekeza kuwa Mamlaka ya Udhibiti Mbolea Tanzania ifanye jitihada za makusudi kuyatangaza maonesho ya Siku ya Mbolea 2024 ili kuvutia ushiriki wa wakulima wengi nchini.

Hilo ni moja ya mapendekezo kadhaa yaliyotolewa na washiriki wa maonesho ya Siku ya Mbolea Duniani 2023 yaliyofanyika kitaifa mkoani Tabora Oktoba mwaka huu.

Wakitoa maoni yao kuhusu namna ya kuboresha maonesho hayo yanayofanyika kila mwaka ili kuhamasisha wakulima kutumia mbolea kuongeza tija katika kilimo, washiriki hao kutoka makundi mbalimbali ya wadau kilimo, pia walitaka muda wa maonesho hayo uongezwe kuwa wiki moja badala ya siku mbili tu.

Walisema kuongeza kwa muda kutawapa fursa wananchi wengi kushiriki kikamilifu katika maonesho, hasa suala la kupata elimu kuhusu matumizi ya mbolea.

Walipendekeza hamasa ya maandalizi ya maonesho hayo ianze mapema ili kuvuta idadi kubwa ya washiriki kutoka maeneo mbalimbali vijiji.

"Nguvu kubwa itumike katika uhamasishaji juu ya umuhimu wa maonesho kwa wakulima ili kupata idadi kubwa ya wahudhuriaji," washiriki walipendekeza.

Hali kadhalka, washiriki hao walipendekeza maonesho yafanyike kwenye wilaya na jitihada zifanyike kuwasaidia wakulima wapate nafasi ya kuhudhuria.

Siku ya Mbolea Duniani ni jukwaa muhimu la kuwaunganisha wadau wa tasnia ya mbolea na kilimo kwa ujumla wake.

Juhudi za serikali za kuadhimishwa siku ya

Mbolea Duniani zina lengo la kuimarisha tasnia ya Mbolea ili iweze kutoa mchango wake katika kuongeza kipato cha mkulima na kuchocha upatikanaji wa bidhaa za viwanda zitokanazo na sekta ya kilimo.

Kamati ya Mamlaka ya Udhibiti Mbolea Tanzania iliyoratibu mapendekezo hayo ya wadau ilipendekeza, pamoja na mambo mengine, kutafutwa kwa wadau wa mbolea kitaifa na kimataifa ili waweze kuchangia baadhi ya gharama za maadhimisho ya Siku ya Mbolea Duniani, na kwamba maadhimisho hayo yaambatane na ufunguzi wa msimu wa kilimo Tanzania.

"Kamati ihakikishe inatenga bajeti kwa ajili ya uhamasishaji na kualika wasanii wenye mvuto kwenye jamii ili kuongeza hamasa kwa wananchi kufika kwenye viwanja yanapofanyika maadhimisho ya Siku ya Mbolea Duniani," Kamati ilipendekeza.

Naibu Waziri wa Kilimo, Mhe. David Silinde akitoa maelekezo ya Serikali kwa Mkuu wa Kitengo cha Masoko wa kampuni la uchimbaji madini Minjingu, Dkt. Msolla Mshinda, alipotembelea banda la kampuni hiyo wakati wa kilele cha maadhimisho ya Siku ya Mbolea Duniani yaliyofanyika Mkoani Tabora tarehe 13 Oktoba, 2023.

TFRA yasajili wakulima wapya 382,252

Na MWANDISHI WETU

Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA) katika kipindi cha Julai hadi Disemba 2023 imefanikiwa kusajili wakulima wapya 382,252 ambao watanufaika na mpango wa ruzuku ya mbolea kwa msimu wa kilimo 2023/2024.

Hayo yameelezwa na Kaimu Mkurugenzi Uzalishaji wa Ndani na Ununuzi wa Mbolea Kwa Pamoja wa TFRA, Louis Kasera alipokuwa akiwasilisha taarifa ya kipindi cha Julai hadi Disemba 2023.

Kasera amesema azma ya serikali ya kukuza na kuimarisha sekta ya kilimo kupitia utekelezaji wa Mpango wa Mbolea ya Ruzuku sasa imezaa matunda kwani kuna ongezeko la usajili wa wakulima, wafanyabiashara wa mbolea, waingizaji na wazalishaji.

Kasera amesema katika nusu ya kwanza ya msimu wa 2023/2024 wakulima 889,707 walinafaika na mbolea ya ruzuku, ambapo wakulima 161,708 walikuwa ni wapya ambao hawakunufaika na mbolea ya ruzuku katika msimu wa

2022/2023.

Hadi kufikia Disemba 31, 2023 Mamlaka ilikuwa imesajili waingizaji wa mbolea nchini 25 na wazalishaji wawili wanaoshiriki kuzalisha na kusambaza mbolea ya ru zuku katika msimu wa 2023/24 amesema Kasera.

Aliongeza kuwa hadi kufikia Disemba 2023, Mamlaka ilikuwa imesajilli jumula ya mawakala 2,675. pamoja na vyama vya ushirika 776 na kufanya jumla ya mawakala wanaosambaza mbolea nchini kufikia 3,451 katika msimu wa 2023/24 ambao wamesajili vituo vya mauzo na usambazaji wa mbolea 5,680 sehemu mbalimbali nchini katika mikoa yote 26.

Taarifa ya Kasera inabaini kwamba katika kipindi cha Julai hadi Disemba 31, 2023 jumla ya tani 245,777,620 za mbolea ya ruzuku zilikuwa zimeuzwa kwa wakulima zenye thamani ya ruzuku inayofikia shilingi billioni 78.818 kwa mikoa yote 26 nchini.

Hali kadhalika, hadi kufikia Disemba 31, 2023, jumla ya tani 656,405.15 zilikuwa zimeuzwa kwa wakulima zenye thamani ya ruzuku ya

shilingi Billioni 455.821.

Kwa upande wake Mkurugenzi wa Huduma za Udhibiti wa TFRA, Happiness Mbelle amesema katika kipindi cha miezi sita cha Julai hadi Disemba 2023, Mamlaka imefanya ukaguzi kwa wafanyabiashara wa mbolea 2,146 katika Kanda ya Mashariki (598), Kanda ya Kati (281), Kanda ya Nyanda za Juu Kusini (521), Kanda ya Ziwa (335), na Kanda ya Kaskazini (411).

Mbelle amesema idadi hii ni sawa na ongezeko la asilimia 7.3 ukilinganisha na mwaka 2022 ambapo jumla ya wafanyabiashara waliokaguliwa walikuwa 2,000 kipindi kama hiki. Aidha, amesema mafunzo ya uhifadhi wa mbolea yamefanyika kwa wafanya biashara 2,718 katika Kanda zote tano, Kanda ya Mashariki (510), Nyanda za Juu Kusini (1,281), Kanda ya Kaskazini (402), Kanda ya Kati (300), Kanda ya Ziwa (225).

Idadi hii ya waliopatiwa mafunzo, Mbelle amesema ni sawa na asilimia 100 ukilinganisha na jumla ya wafanyabiashara 2,100 waliopatiwa mafunzo kipindi kama hiki mwaka 2022.

Wajumbe wa Bodi, Menejimenti ya Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA), na watumishi wa kiwanda cha kutengeneza Viwatilifu cha NEEL-KANTH LIME LIMITED cha mjini Tanga wakiwa katika picha ya pamoja ndani ya kiwanda hicho walipofanya ziara ya kujifunza namna kiwanda hicho kinafanya kazi na kubaini endapo kinakidhi vigezo vya kuwa na viwanda hivyo kwa mujibu wa sheria ya mbolea ya Mwaka 2009

Mazingira wezeshi yawa kichocheo cha upatikanaji mbolea

Na MWANDISHI WETU

MAZINGIRA wezeshi yamechochea kuongezeka kwa upatikanaji mbolea nchini, kwa mujibu wa takwimu zilizotolewa na Mamlaka ya Udhibiti Mbolea Tanzania (TFRA).

Mkurugenzi Mtendaji wa TFRA, Joel Laurent, amesema biashara ya mbolea imeimarika kutoka tani 543,043 mwaka 2018/2019 hadi tani 1,115,841 mwaka 2022/23.

Amesema katika kipindi cha robo ya kwanza ya Julai-Septemba, 2023, Mamlaka imefanikiwa kutoa vibali 114 na kuingiza kiasi cha tani 172,176 za mbolea ambapo Urea ni tani 46,398, DAP tani 5,000, CAN tani 43,300, SA tani 25,346, NPK tani 37134.204, MAP tani

564, MOP tani 7537.04, SOP 1652.84, TSP tani 3200.1, mbolea zenye N tani 2,355 na mbolea nyingine tani 6,595.771.

Katika msimu wa 2022/23 mbolea zilizouzwa ni jumla ya tani 580,629 ambazo kati ya hizo tani 386,262 zenye thamani ya 876,633,529,270/- ziliuzwa katika Mpango wa Ruzuku.

Katika kiasi hicho cha fedha, ruzuku ya serikali ni 370,898,554,271/- na fedha ya wakulima ni 505,734,675,000/-.

Kwa mujibu wa Laurent, tani 194,327 ziliuzwa nije ya mpango wa ruzuku ambapo tani 56,000 ziliuzwa kwa wakulima wa tumbaku zenye thamani ya 169,952,400,216/-.

Tasnia ya mbolea nchini inategemea asili-

mia go ya mbolea zinazoagizwa kutoka nije ya nchi, kitu ambacho huathiri upatikanaji na bei za mbolea kwa wakulima. Hali hiyo husababisha matumizi madogo ya mbolea na kuathiri uzalishaji na tija katika uzalishaji wa mazao.

Pia kupanda kwa bei za mbolea katika soko la dunia na athari zake hapa nchini, kulisukuma serikali kutoa fedha kwa ajili ya kutekeleza Mpango wa Ruzuku ya Mbolea ili kuwapunguzia wakulima gharama na kuongeza tija ya uzalishaji.

Kupanda huko kwa bei ya mbolea kulisababishwa na athari za UVIKO-19 pamoja na mgogoro wa Ursus na Ukraine, hali ambayo ili-changia kushuka kwa matumizi ya mbolea, tija na uzalishaji.

Wadau walioendezeza tasnia ya mbolea wajizolea tuzo

Na MWANDISHI WETU

MAMLAKA ya Udhibiti Mbolea Tanzania (TFRA) imetoa tuzo mbalimbali kuwatambua wadau wake waliotoa mchango mkubwa kuendeleza tasnia hiyo nchini.

Mkurugenzi Mtendaji wa TFRA, Joel Laurent, amesema mafanikio ya tasnia ya mbolea ni matokeo ya juhudzi za wadau wote waliotoa huduma kwenye mnyororo wa thamani.

"Mamlaka inatambua kuwa wadau wote katika tasnia ya mbolea ni washindi kwa kuwa kila mmoja kwa nafasi yake amechania kuleta ufanisi kwenye mnyororo wa thamani na tunawashukuru na kuwapongeza sana kwa mchango wao," alisema Laurent wakati wa kuadhimisha sherehe za Siku ya Mbolea Duniani zilizofanyika kitaifa mjini Tabora Oktoba mwaka huu.

Aliendelea kusema, TFRA ilitoa tuzo kwa baadhi ya wadau waliofanya vizuri zaidi kama njia ya kuchochea hamasa, ari na ubunifu zaidi katika utoaji wa huduma.

Tuzo hizo zilitolewa kwa washindi katika

makundi 10 kwa kuzingatia ushiriki katika maadhisho hayo na utoaji wa huduma katika tasnia ya mbolea kwa mwaka 2022/23.

Vigezo viliviyotumika kupata washindi kwa utoaji wa huduma katika msimu wa 2022/23 ni utii wa sheria ya mbolea na kanuni zake, kiasi cha mbolea kilichoingizwa/kuzalishwa, kiasi cha usambazaji wa mbolea nchini na ukubwa wa mtandao wa usambazaji.

Vigezo vingine ni uimara/ubora wa vifungashio, ubora wa vifaa na matumizi ya teknolojia ya kisasa na kutangaza bidhaa kwa wakulima.

Kwenye ushiriki katika maadhisho ya Siku ya Mbolea Duniani mwaka huu vigezo viliviyotumika ni uzingatiaji wa ratiba, mwonekano wa banda, mwonekano wa waonyeshaji (sare na unadhifu), uwepo wa bidhaa/huduma za kuonyesha na uwasilishaji kwa wageni.

Kwa mujibu wa Mkurugenzi Mtendaji wa TFRA, washindi wa tuzo za maadhisho ya Siku ya Mbolea Duniani kwa mwaka 2023 kufuatana na makundi yao ni ITRACOM Fertilizers Limited, Keen Feeders Limited, ABM

Services Limited, ETG Inputs Limited, OCP Tanzania Limited na Yara Tanzania Limited.

Washindi kwa upande wa mawakala wa mbolea kwa kanda mbalimbali ni Mtewelee General Traders and Insurance Agent, Sebastian Muganya, Twino Enterprises Limited, Pachama Tanzania Limited na Salum Njema.

Kwa upande wa vyama vya ushirika, washindi katika usambazaji wa mbolea kwa kanda mbalimbali ni Chunya Tobacco Cooperative Union, Twende Pamoja Kalunde AMCOS Limited na Mwongozo AMCOS Limited.

Washindi wengine kwa vyama vya ushirika ni Lyamungo Rural Cooperative Society Limited, Wakulima wa Mara Cooperative Union na CHAURU Limited.

Mwonyeshaji bora wa maadhisho kwa upande wa vyama vya ushirika ni WETCU, kwa kampuni za mbolea ni OCP Tanzania Limited, halmashauri ni Manispaa ya Taboora, taasisi za serikali ni Wakala wa Taifa wa Hifadhi ya Chakula na taasi za fedha ni UTT AMIS.

Mgeni Rasmi na Naibu Waziri wa Wizara ya Kilimo, David Silinde akiwa tayari kumkabidhi Mkuu wa Mkoa wa Tabora Dkt. Batilda Buriani tuzo ya Mkoa mwenyeji wakati wa maadhisho ya Siku ya Mbolea Duniani, Tarehe 13 Oktoba, 2023.

Orodha ya Mbolea na Visaidizi vya Mbolea zilizosajiliwa kwa mujibu wa Sheria ya Mbolea Na. 9 ya mwaka 2009

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
1	1	Urea	46%N	2012
2	2	Di-Ammonium Phosphate (DAP)	18%N: 46%P2O5	2012
3	3	Mono Ammonium Phosphate (MAP)	11-12%N: 48-61%P2O5	2016
4	4	Calcium Ammonium Nitrate (CAN)	26%N-27% N	2012
5	5	Ammonium Sulphate (SA)	21%N + 24% S	2012
6	6	Triple Super Phosphate (TSP)	46%P2O5	2012
7	7	Potassium Chloride (Muriate of Potash (MOP)	60%K2O	2012
8	8	NPK 25:5:5	25%N: 5%P2O5: 5%K2O	2012
9	9	NPK 17:17:17	17%N: 17%P2O5: 17%K2O	2012
10	10	NPK 16:16:16	16%N: 16%P2O5: 16%K2O	2012
11	11	NPK 20:10:10	20%N: 10%P2O5: 10%K2O	2012
12	12	NPK 10:18:24	10%N: 18%P2O5: 24%K2O	2012
13	13	Sulphate of Potash (SOP)	48-53%K2O + 17-18%S	2015
14	14	NPK	6%N: 24%P2O5: 20%K2O + 1.5%Mg, 8%S, 0.25%B, Zn	2012
15	15	NPK	5%N: 20%P2O5: 24%K2O + 1%Mg, 10%S, 0.25%B, Zn	2012
16	21	Coating Material (Avail, Nutris)	1.5%Zn, 0.5%Mn	2012
17	22	Minjingu Nafaka plus	9%N: 16%P2O5: 6%K2O + 25%CaO, 5%S, 2%MgO, TE	2018
18	23	Magnesium Nitrate	11%N +15%MgO	2012
19	24	NPK 23:10:5	23%N: 10%P2O5: 5%K2O	2012
20	25	Plant Catalyst	0.00002728% CaCl2, 0.00002728% MgSO4, 0.000798% Sulfate Castor Oil, 0.00596% Sodium Metasilicate, 1% Lignite Extract	2020
21	26	NPK 23:21:0 + 4 S	23%N: 21%P2O5: 0%K2O + 4%S	2012
22	27	NPK 22:6:12	22%N: 6%P2O5: 12%K2O + 2%CaO, 3%S, 1%MgO, 0.2%B, 0.2%Zn	2012
23	28	Calcium Nitrate	15.5%N + 26.5%CaO	2015
24	30	Poly NPK 17:17:17	17%N: 17%P2O5: 17%K2O	2016
25	31	NPK 15:9:20+TE	15%N: 9%P2O5: 20%K2O + TE	2018
26	32	S Poly NPK 8:14:19	8%N: 14%P2O5: 19%K2O	2016
27	33	Poly NPK 8:14:19	8%N: 14%P2O5: 19%K2O	2016
28	34	Booster IIC	32%N: 10%P2O5: 8K2O + TE	2016
29	35	NPK 15:15:15	15%N: 15%P2O5: 15%K2O	2016
30	36	Maxi MKP	52%P2O5: 34%K2O	2016
31	38	Maxi KS	50%K2O + 3%H2SO4	2016
32	39	Max Magna N	15% MgO + 98% Mg (NO3)2	2016
33	40	Agro Leaf Power Calcium	Potassium Nitrate, Calcium Nit	2012
34	41	Agro Leaf Power High P	Iron, Mneganase, Copper, Boric	2013
35	42	Agro Leaf Power Total	Potassium Nitrate, Copper, Boron	2013
36	43	Tecamin Raiz	5.5%N: 0% P2O5: 1%K2O + 0.05%B, 0.15%Zn, 0.5%Fe, 0.05%Cu, 0.3%Mn, 4.7% Amino Acids, 22%OM	2016
37	44	Agro Feed Plus	12%N: 10% P2O5: 8%K2O + TE	2013

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
38	45	MAXI Map	61.5%P2O5 + 12.1% NH4	2016
39	46	Agro Leaf Power Magnesium	Potassium Nitrate Manganese, Copper	2013
40	50	Micro Nutrients (Zinc Sulphate Heptahydrate)	0.3%Mg,11%S, 21.5%Zn, 0.004%Cu	2013
41	53	Easy grow starter	18%N: 20%P2O5: 21%K2O	2013
42	54	Pot Phos	0%N: 50%P2O5: 30%K2O	2016
43	55	NPK 14:0:2	14%N: 0% P2O5: 0.2%K2O + 13%CaO, 2.5%Mg + TE	2013
44	56	Agriculture Lime (Calcium Carbonate)	CaCO3	2015
45	57	Agriculture Gypsum (Calcium Sulphate)	CaSO4.2H2O	2015
46	58	Easy grow Flower and Fruits	14%N: 11%P2O5: 33%K2O	2013
47	59	Easy gro Vegetative	27%N: 10%P2O5: 16%K2O	2013
48	60	MAXI Magna S	16%MgO + 12.5% S	2016
49	61	MAXI Calci N	15.5% N + 18.5% Ca	2016
50	62	MAXI K	13%N: 46% K2O	2016
51	63	Potassium Nitrate	13%N: 44%K2O	2012
52	64	Nutrivant Plus Malt Barley	23%P2O5: 42%K2O + 0.1%B, 0.5%Zn, FV	2013
53	65	Nutrivant Plus Potato	43%P2O5: 28%K2O + 2%MgO, 0.5%B, 0.2%Mn	2013
54	66	Max More	15%N: 15%P2O5: 15%K2O	2016
55	67	Novacid	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + 3%MgO + Me	2013
56	68	Nutrivant Plus Rice	46%P2O5: 30%K2O + 2%MgO, 0.2%B, FV	2013
57	69	Novacid	11%N: 7%P2O5: 28%K2O + 2%MgO + Me	2013
58	70	Novacid	12%N: 8%P2O5: 23%K2O + 2%MgO + Me	2013
59	71	Novacid	16%N: 8%P2O5: 16%K2O + 8%MgO + Me	2013
60	72	Nova N:P:K + TE	20%N: 9%P2O5: 20%K2O + TE	2013
61	73	Nova N:P:K	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + MgO + TE	2013
62	74	Nutrivant	18%N: 24%P2O5: 18%K2O + TE	2013
63	76	Fe Eddha (Micro Nutrients)	6% Fe	2016
64	78	Minjingu Mazao NPS	10%N: 20%P2O5 + 25%CaO, 5%S, 0.5%Zn	2015
65	79	Yaraliva Nitrabor	15.4%N + 25.6%CaO, 0.3% B	2018
66	80	Yaravera Amidas	40%N + 5.5%S	2018
67	81	NPK 14:14:20 + MgO + 0.1 B	14%N: 14%P2O5: 20%K2O + MgO, 0.1% B	2013
68	82	Yaramila Winner	15%N: 9%P2O5: 20%K2O + 3.8%S, 1.8%Mg, 0.02%B, 0.02%Mn, 0.02%Zn	2018
69	83	Yarabela Sulfan	24%N + 10.7%CaO, 6%S	2018
70	84	Agroblen	20%N: 10%P2O5: 10%K2O + 4Mg	2013
71	85	Poly-Booster	21%N: 21%P2O5: 21%K2O	2016
72	87	Potassium Nitrate	13% N, 44% K2O, 0.5% CaO, 0.5% MgO	2016
73	88	Magnesium Sulphate	99% MgSO4	2016
74	89	NPK 13:2:44	13%N: 2% P2O5:44% K2O	2016
75	90	Nutrivant Plus	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + 2%MgO + B + Me	2015
76	91	Ammoniated Concentrated Super-	4-6% N: 19-21% P2O5	
77	92	Kyto Booster	12%N: 10%P2O5: 8%K2O	2021

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
78	95	NPK 10:10:24	10%N: 10%P2O5: 24%K2O	2014
79	96	Sumicoat303	15% N: 36% P2O5: 0% K2O	2018
80	97	Nutriwant NPK	31%N: 0%P2O5: 7K2O + 2% MgO + TE + FV	2016
81	98	Nutriwant NPK	6%N: 18%P2O5: 37% K2O5 + 2% MgO + TE + FV	2016
82	99	Fertigrain Foliar	5%N + 0.1%B, 0.75%Zn, 0.1%Fe, 0.1%Cu 0.5%Mn, 0.02%Mo, 0.01%Co, 40%OM, 10% Amino Acids	2016
83	100	Tecamin Max	7%N + 14.4% Amino Acids	2016
84	101	Tecamin Flower	3% N: 10% P2O5 + 1%B, 0.5%Mo, 3% Amino Acids	2016
85	102	NPK 22:6:12	22%N: 6%P2O5: 12%K2O	2014
86	103	Agriful	4.5% N: 1% P2O5: 1%K2O + 25% Fluvic Acids, 25%Humic Extract, 45%OM	2016
87	104	NPK 4:3:3 FERTIPLUS	4%N: 3%P2O5: 3%K2O	2016
88	105	NPK	10%N: 18%P2O5: 24%K2O + 7S	2016
89	106	Maxi Force Fruiter	5%N: 5%P2O5: 40%K2O + 0.25%MgO + TE	2020
90	107	Murphy Foliar Feed	22%N: 21%P2O5: 17%K2O	2020
91	108	Omx foliar	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + TE	2014
92	110	YaraVita Power Boost	4.8%N + 4.9%Mg + 4.9%B + 9.9%Zn	2020
93	111	YaraVita Crop Boost	0%N: 30%P2O5: 5%K2O + 2.5%Mg + 3.1%Zn	2020
94	112	Biofix	Biofix-Legume Inoculant	2016
95	113	Rokohumin Loose	7% + 49% Humic acid	2020
96	114	Agrigrow Starter	14%N: 28%P2O5: 18%K2O + TE	2017
97	115	Multigro	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + TE	2017
98	116	Fastgro	12%N: 10%P2O5: 8%K2O + TE	2017
99	117	Hakika	1.5%N: 1.5%P2O5: 3.5%K2O + 25% Organic Matter	2020
100	118	Legumefix	Rhizobia Bacteria	2015
101	119	Max More fertilizer	10%N: 5%P2O5: 40%K2O + TE	2016
102	120	NPK	25%N: 5%P2O5: 5%K2O + 5%S	2016
103	121	Soil Plus (Compost)	2.1%N: 3.6%K2O	2020
104	122	Booster Sic	16%N: 10%P2O5: 8%K2O	2020
105	123	Booster Sic	16%N:	
106	124	Urea Coated Sulfur	40%N + 7%S	2016
107	125	Granubor Natur	15% B	2015
108	126	Sulfur coated CAN	24%N + 15%S	2015
109	127	Activit	4%N: 3%P2O5: 2%K2O	2016
110	128	Sulphate of Potash	51%K2O + 18%S +1%Cl	2015
111	129	Zinc 700	70%Zn	2016
112	130	Bontera	Bacillus, Rhizobium	2016
113	131	Boron 15	15%B	2016
114	132	Nutriwant High K	6%N: 18%P2O5: 37%K2O + 2%MgO, ME, FV	2021
115	133	NPK 17:21:11	17%N: 21%P2O5: 11%K2O	2016
116	134	Seaweed Liquid Organic Fertilizer	13.44% N: 7.55% P2O5: 4.84%K2O	2021

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
117	135	Green Sea	0.6%Mg, 0.2%B, 0.4%Zn, 0.2%Fe, 0.9%Cu,	2017
118	136	Dodoma Aglime	97.56% Calcium Carbonate	2016
119	137	Multi K	13%N: 46%K2O	2016
120	138	Nutrvant High P	8%N: 50%P2O5: 8%K2O + 2 %MgO, ME, FV	2021
121	139	Nutrvant High N	31%N: 8%P2O5: 7%K2O + 2 %MgO, B, ME	2021
122	140	Nutrvant Balance	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + 2%MgO, ME, FV	2021
123	141	Calcium Magnesium Carbonate (Dolomite Lime)	48% CaCO3, 38% MgCO3, 67% ECCE	2021
124	142	Afro Total	20%N: 20%P2O5: 20%K2O	2021
125	143	Afro Kuza	30%N: 10%P2O5: 10%K2O	2021
126	144	Afro Finisher	10%N: 10%P2O5: 40%K2O	2021
127	145	Afro Starter	10%N: 52%P2O5: 10%K2O	2021
128	146	Wuxual Macromix	24%N: 24%P2O5: 18%K2O	2016
129	147	Polyfeed	26%N: 8%P2O5: 17%K2O + 2%MgO	2016
130	148	Polycoffee	19%N: 19%P2O5: 19%K2O	2016
131	149	Mono Potassium Phosphate	0%N: 51.5%P2O5: 34%K2O	2016
132	150	NPK	8%N: 24%P2O5: 16%K2O + 5%S, 0.1%B, 0.5%Zn	2016
133	151	Minjingu Organic Hyperphosphate (Powder)	28%P2O5 + 36%CaO	2013
134	152	Minjingu Organic Hyperphosphate (Granular)	28%P2O5 + 36%CaO	2013
135	153	Mokusaku Cal - Phos	0%N: 0.7%P2O5: 0.5%K2O + 5%Ca, 0.5% Mg	2021
136	154	Mafanikio Farm Booster	32% N: 10%P2O5: 8%K2O	2021
137	155	Polihalite	14%K2O + 17%CaO, 6%MgO, 47.8%SO3	2016
138	156	Synthentic polyhalite	14%K2O + 17%CaO, 6%MgO, 47.8%SO3	2016
139	157	Poly NPK 20:10:10	20%N: 10%P2O5: 10%K2O	2016
140	158	S Poly NPK 20:10:10	20%N: 10%P2O5: 10%K2O	2016
141	159	S Poly NPK 17:17:17	17%N: 17%P2O5: 17%K2O	2016
142	160	Bioflush	49.3% Protein + 3.1 Soluble Carbohydrate	2018
143	161	Yad Bio Vitalizer	2.45%N: 0.76%P2O5: 2.66%K2O + 13%CaO, 1.01%B	2018
144	162	Positive booster plus	12%N: 10%P2O5: 8%K2O + TE	2018
145	163	Falmax O.P.F	2%N: 10%P2O5: 01%K2O + TE	2018
146	164	Kristal (Magnesium Sulphate)	16%Mg + 13%S	2018
147	165	Mazao Super Fruit & Flower	15%N: 10%P2O5: 35%K2O + TE	2018
148	166	Yara rega	20%N: 5%P2O5: 18%K2O + Zn, B	2018
149	167	Osmocote	18%N: 6%P2O5: 12%K2O	2018
150	168	Boom flower	11%N: 8%P2O5: 6%K2O + TE	2016
151	169	Snow fert	19%N: 19%P2O5: 19%K2O+ TE	2018
152	170	Kynoplus	46 % N + 5% Zn	2018
153	171	Sugar Oemff	9%N: 5%P2O5: 8%K2O	2016
154	172	Green Gold	33% N	2018
155	173	Kynopop	14%N: 09%P2O5: 04%K2O	2018
156	174	Vitalon 2000	7.3% Titanic Sulphate, 1.2% Citric acid, 0.3% Tartaric acid, 4.2% Ammonia water, 1% Acticide	2021

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbola	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
157	175	Mo-quick	20%N: 20%P2O5: 20%K2O	2018
158	176	Vita booster plus	15%N: 10%P2O5: 34%K2O + TE	2018
159	177	YaraMila Cereal	23%N: 10%P2O5: 05%K2O + 2%MgO +3%S + 0.3%Zn	2018
160	178	Mazao Super (Total)	20%N: 20%P2O5: 20%K2O + TE	2018
161	179	Mazao Super (Vegetative)	28%N: 14%P2O5: 14%K2O + TE	2018
162	180	NPK	14%N: 23%P2O5: 14%K2O + 5%S +1% B2O3	2018
163	181	Boom flower	2.2% Aromatic Nitrogen	2018
164	182	Foliar Booster Potato NPK 14:2	14%N: 25%P2O5: 13%K2O + TE	2018
165	183	Foliar Booster High P, NPK 13:	13%N: 52%P2O5: 05%K2O + TE	2018
166	184	Crop Master NPK 24:18:18	24%N: 18%P2O5: 18%K2O + TE	2018
167	185	Foliar Booster High N NPK 31:1	31%N: 11%P2O5: 11%K2O + TE	2018
168	186	Foliar Booster high K NPK 15:1	15%N: 12%P2O5: 31%K2O	2018
169	187	NPS	19%N: 38%P2O5: 0%K2O + 7%S	2018
170	188	SumiCoat 60	13%N: 10%P2O5: 13%K2O	2018
171	189	Synergizer	8%N: 32% P2O5: 4%K2O	2018
172	190	Gro plus	0%N: 50%P2O5: 35%K2O	2018
173	191	Polyfeed	28%N: 14% P2O5: 14%K2O	2017
174	192	Fast grow fruit & Flower	14%N: 11%P2O5: 33%K2O + TE	2018
175	193	Fast grow vetetative	27%N: 10%P2O5: 16%K2O +TE	2018
176	194	Black alg	2%K2O + Organic Nutrients	2018
177	195	Almina	1%N: 0%P2O5 :2%K2O + Organic Nutrients	2018
178	196	Agromaster	24%N: 6%P2O5: 12%K2O	2017
179	197	Poly Sulphate	11.6%K2O + 12.1%CaO, 3.6%Mg, 19.2% S	2017
180	198	Nov Acid	16%N: 32%P2O5: 16%K2O	2017
181	199	Novacid	16%N: 8%P2O5: 25%K2O	2017
182	200	Omx Foliar Feed	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + TE	2017
183	201	Omx Murex K	Bacterial and Algae Extract	2017
184	202	Omx CalMax	15%N: 22.5%CaO	2017
185	203	Biopower (Grow Power)	Bacterial and Algae Extract	2017
186	204	BioForce	Etract of See Weed and Blue Green Algae	2017
187	205	Berrylon	Etract of See Weed and Blue Green Algae	2017
188	206	Biopower Plus	30% Sea Weed Extract, 4g/L Cu + Zn + Mo + B, 12%N: 20%P2O5: 20%K2O	2017
189	207	Wuxal Super Amino	8%N: 8%P2O5: 6%K2O	2017
190	208	Wuxal Microplant	5%N: 10%P2O5: 3%K2O + 1%Zn 1%Fe, 1.5%Mn,	2017
191	209	Amcolon Suspension	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + 1.5%Mg	2017
192	210	Amcopaste	20%N: 20%P2O5: 20%K2O	2017
193	211	Amcopaste	5%N: 50%P2O5: 30%K2O	2017
194	212	Amcolon	20%N: 20%P2O5: 20%K2O +TE	2017
195	213	Mofcal	12%N + 5%Mg, 15% CaO	2017
196	214	Amcopotato	14%N: 25%P2O5: 13%K2O + 3.2%Mg,	2017

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
197	215	Amcofert	12.5%S, 1.8% Zn 0%N: 30%P2O5: 40%K2O + TE	2017
198	216	Amco KTS	36%K2O + 25% S	2017
199	217	Goldfert	10%N: 50%P2O5: 10%K2O	2017
200	218	Mult N	40% N	2017
201	219	Foliboost	8.5%N + 4%B, 4% Zn, 40%C, 13.5% Amino Acid	2017
202	220	Amcopaste	18%N: 44%P2O5	2017
203	221	Amcopaste	15%N: 20%P2O5: 50%K2O	2017
204	222	Amcolon	10%N: 50%P2O5: 10%K2O	2017
205	223	Omya Calciprill 110-LF	38%CaO + 0.6%Mg	2017
206	224	Omya Magprill	25%CaO + 9.5%Mg	2017
207	225	Bioenzyme	0.1%Mg, 0.4%S, 0.3%B, 0.3%Zn, 0.4%Fe, 0.1%Mn	2017
208	226	Foltron Plus	5.6%N: 19.5%P2O5: 5%K2O + TE	2017
209	227	Pilatus	4.9%Zn + 17% Organic Matter	2017
210	228	YaraMila otesha	12%N: 24%P2O5: 12%K2O + 2%MgO, 5%S, 0.007%Zn 0.2%Fe,	2017
211	229	Bio - TBB	Streptomyces sp, Lactobacillus sp, Actinomycetes, Rhizobium sp, Azotobacter sp, Citrobactor sp	2017
212	230	Bio - TRENT	Streptomyces sp, Lactobacillus sp, Rhizobium sp	2017
213	231	Kilimo Booster Plus	19%N: 19%P2O5: 10%K2O	2017
214	232	Sulphur Maji	8.5% S	2017
215	233	Vegimax	1.1%N: 0.13%P2O5: 3.9%K2O +0.58%CaO, 0.48%Mg, 0.38%S, 29.45% Organic Matter	2017
216	235	PK Fertilizer	51.5%P2O5: 34%K2O	2017
217	236	Fruit King	0.5%B, 0.51%Zn, 0.31%(6-BA)	2017
218	237	Root King	0.62%IBA	2017
219	238	Cytokinin Moreking	0.4% Cytokinin	2017
220	239	Nutriplant Organic Plus Fertilizer	0.005%CaO, 0.007%Mg, 1.62%Zn 22%Fe, 0.001% Cu, 0.24%Mn,	2017
221	240	Tecamin Brix	18%K2O + 0.2% B	2017
222	241	Tecnokel Amino Cab	10%CaO, 0.2%B, 6% Amino acid	2017
223	242	Fertigrain Start	3%N + 9% B, 30% OM	2017
224	243	Agriphyt contact ZnMn	1.5%Zn, 0.5%Mn	2017
225	244	Controlphyt Cu	6.5%Cu	2017
226	245	Kanmetal	1%Zn, 0.5%B, 2%Fe, 0.5%Cu, 1%Mn	2017
227	246	Kankompoze	8%N: 9%P2O5: 13%K2O	2017
228	247	Kangrow	3%N: 2%K2O	2017
229	248	Kanpotas	30%P2O5	2017
230	249	Compound D	30% Humic acid + 10% Ascorbic acid	2017
231	250	Hai 450	1.4%N: 0.3%P2O5: 0.7%K2O +2.5%OM	2017
232	251	Alvirus	2.5%Cu	2017

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
233	252	D.I Grow	2.35%N: 4.44%P2O5: 1.75%K2O + TE	2017
234	255	Agri Grow Vegetative	30%N: 10%P2O5: 10%K2O + TE	2017
235	256	Agrigrow Fruiting& Flowering	15%N: 5%P2O5: 35%K2O + TE	2017
236	257	Allwin Top	28%N: 8%P2O5: 9%K2O + TE	2017
237	258	Agrichem Folia	12%N: 10%P2O5: 10%K2O + TE	2017
238	259	Yara Vita Trace BZ	5%N: 7.5% P2O5: 5%K2O + 5%Mg 5%S, 5%B, 5%Zn, 0.1%Fe, 0.1%Cu, 0.1%Mn, 0.1%Mo	2014
239	260	Yara Vita Cereal Boot	0%N: 29.5%P2O5: 5%K2O+ 2.7%MgO + 3.1%Zn	2014
240	261	Yara Vita Zintrac 700	Conc. Zinc micronutrient	2014
241	262	Yara Vita Bortrac 150	10.9%B	2016
242	263	Yara vita coptrac dual	33% Cu	2018
243	264	Mo-wonder	18%N: 6%P2O5: 9%K2O	2018
244	265	Mo-top	28%N: 8%P2O5: 9%K2O + 4%B	2018
245	266	Mo-elixer	11%N: 7%P2O5: 7%K2O	2018
246	267	Elit N	25%N	2018
247	268	Truva	5%N: 25%P2O5	2018
248	269	Safir 21	2%K2O + Organic nutrients	2018
249	270	Zincop	3%N: 15%P2O5 +10%Zn	2018
250	271	Exelans	5%N: 0% P2O5: 5%K2O +25%OM + TE	2018
251	272	Nessmix	0.5%B, 4%Zn,4%Fe, 0.5%Cu 2%Mn	2018
252	273	Sweet K	30%K2O	2018
253	274	Erth Food	1.6%N: 0.5%P2O5: 0.5%K2O + 60%OM	2018
254	275	NPK Zn	11%N: 22%P2O5: 21%K2O +4%S, 1%B + 1%Zn	2018
255	276	Golden leaf tobacco	10%N: 18%P2O5: 24%K2O + 7%CaO, 0.5%MgO, 7%S,0.1%B	2018
256	277	CAAN PLUS TOP DRESSING	27%N: 10%P2O5: 0%K2O + 15%CaO	2018
257	278	Mielle oemf	8%N: 17%P2O5: 2%K2O	2018
258	279	Veggie oemf	08%N: 05%P2O5: 30K2O	2018
259	280	Oc-booster	31%N: 10%P2O5: 8%K2O + TE	2018
260	281	Rizoliq Soy	Bradyrhizobium Japonicum	2018
261	282	Mengi mavuno	20%N: 20%P2O5: 20%K2O + TE	2018
262	283	Maxiforce starter	15%N: 30%P2O5:15%K2O + 1% MgO + TE	2018
263	284	Maxiforce Grower	30%N: 10%P2O5: 10%K2O + 0.7%MgO + TE	2018
264	285	Maxiforce fruiter	10%N: 10%P2O5: 40%K2O + 1% MgO + TE	2018
265	286	NPS Zn	12%N: 45%P2O5 + 5% S + 1% Zn	2018
266	287	G - One	0.05%Fulvic Acid	2019
267	288	Grow -Cal	10%N + 17%CaO, 14%Mg,0.1%B	2018
268	289	Paristar	30% Humic acid + 10% Ascorbic acid	2019
269	290	Verno Fg	30% Zn + 30% Cu	2019
270	291	RTS 7:7:7	7%N: 7% P2O5: 7% K2O	2019
271	292	Tanzanite Booster Plus	19.87%N: 11.74%P2O5: 11.11%K2O + 0.001%Zn,	

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
272	293	Mokusaku NPK Plus	0.04%Fe + 0.009%Cu, 0.026%Mn 3.67%N: 2.25%P2O5: 0.7%K2O + 0.3%Ca, 0.07%Mg	2019 2021
273	294	Techoel Amino Mn	2.93%N + 6.99%Mn	2019
274	295	Controphyt PK	29%P2O5 + 21.6%K2O	2019
275	296	Technophyt Ph+	3%N + 29%P2O5	2019
276	297	Technokel Amino B	10%B	2019
277	298	Soil king slari asilia ya kibiologya	0.02%K2O + 0.01%CaO + 0.06%Na	2019
278	299	Soil king mbolea halisi	0.06%N: 0.01%P2O5: 0.15%K2O + 0.03%CaO	2019
279	300	Saprolife	2.5%N: 0.3%P2O5: 0.12%K2O + TE	2019
280	301	Vitazyme Micro Foliar	0.15%Zn, 0.5%Fe, 0.05%Cu	2020
281	302	Fastgrow Starter	18%N: 20%P2O5: 21%K2O + TE	2020
282	303	Fastgrow Foliar Feed	12%N: 12%P2O5: 12%K2O + TE	2020
283	304	Ferrelene- Fe EDDHA	6%Fe	2020
284	305	Elfert- F	4.1%MgO ,1.12%B, 2.9%Zn 5.4%Fe, 0.67%Cu, 2.83%Mn, 0.048%Mo	2020
285	306	Giant	0%N: 45%P2O5: 55%K2O	2020
286	307	Micronet-15	2%MgO, 1.5%B, 4%Zn, 4%Fe, 0.5%Cu, 3%Mn, 0.05%Mo	2020
287	308	Suspension 12-12-44	12%N: 12%P2O5: 44%K2O + 3%MgO + TE	2020
288	309	Suspension 24-24-14	24%N: 24%P2O5: 14%K2O	2020
289	310	Mazao Booster	32%N: 10%P2O5: 20%K2O + 20%S, 2%B 2%Zn, 2.8%Fe, 3.7%Cu, 2.7%Mn, 2%Mo, 2.8%Co	2020
290	311	Agromaster	16%N: 10%P2O5: 22%K2O	2020
291	312	Humic plus	12.17%K2O + 71.07 % Humic acid	2020
292	313	Neo Supreme	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + 4%Mg, 4%S, TE	2020
293	314	Neo High P	12%N: 45%P2O5: 20%K2O + 2%CaO, 4%Mg, TE	2020
294	315	Super Neo High K	15%N: 10%P2O5: 45%K2O + 4%Mg, 4%S, TE	2020
295	316	Micronet -36	12%N +18%CaO, 3%Mg, 1%B, 2% Amin acid	2020
296	317	Superfeed	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + Mg + TE	2020
297	318	TFA Fahari (Myco Sol)	12%N: 6%K2O + 40%SO3	2021
298	319	Agromaster	15%N: 24%P2O5: 12%K2O	2020
299	320	Fahari Booster	20%N: 20%P2O5: 18%K2O + TE	2020
300	321	Rokohumin-Duplo	5.65%N: 0.9%P2O5: 4.61%K2O	2020
301	322	Aviel Extra Booster	20%N: 5%P2O5: 35%K2O	2020
302	323	Potassium Schonite	23%K2O + 11%MgO	2020
303	324	Max Yield	15%N: 10%P2O5: 45%K2O	2020
304	325	Max Green	31%N: 11%P2O5: 15%K2O	2020
305	326	Fast Crop Max-K	15%N: 10%P2O5: 45%K2O + 4%MgO, 4%S,	2020
306	327	Gap Mbolea	12%N: 12%P2O5: 12%K2O	2020
307	328	Keenfeeder's Booster	12%N	2020
308	329	Keen Mavuno	15%N: 15%P2O5: 15%K2O + TE	2020
309	330	New Victory Booster	19%N: 19%P2O5: 10%K2O	2020
310	331	Sulotaste	19%N: 19%P2O5: 19%K2O + MgO, TE	2020

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
311	332	Organic Fertilizer	2.3% N + 18.6% C/N, 42.8% OC, 73.8% OM,	2021
312	333	Groforce	2% N: 0.1% P2O5: 4% K2O + 8 g/l Mg, 20 g/l Amino Acid, 200 g/l Organic Matter, 8g/l Humic Acid, 120 g/l Organic Sugar	2021
313	334	BM Start	1.7% N + 2.1% MgO, 2.07% B, 0.02% Mo, 2.84% H2SO3	2021
314	335	FarmGrow Vegetative	38%N: 5%P2O5: 5%K2O	2021
315	336	FarmGrow Starter	13%N: 40%P2O5: 13%K2O + TE	2021
316	337	F100	8%N: 2%P2O5: 8%K2O	2021
317	338	F300	2%N: 11%P2O5: 11%K2O	2021
318	339	Full Power	12%N: 18%P2O5: 12%K2O	2021
319	340	Agrodyke	12%N: 18%P2O5: 12%K2O	2021
320	341	FarmGrow Flowering and Fruiting Vegetative	5%N: 5%P2O5: 45%K2O + TE	2021
321	342	Veggie Oemff Grow	14.8%N: 8.87%P2O5: 15.86%K2O + 1.93% S	2021
322	343	Agribooster	19%N: 10%P2O5: 8%K2O	2021
323	344	Eco Super Grow	15%N: 4.4%P2O5: 1.8%K2O	2021
324	345	N P K 10:18:24	10%N: 18%P: 24%K: +0.5%Mg, 7%S, 0.012%Bo, 3%Xca	2021
325	346	Maxiforce	20%N: 20%P: 20%K + 100ppm Zn, 800ppm Fe, 140ppm Cu,150ppm Mn	2021
326	347	CynkMI	16.2%Zn	2021
327	348	MI6.1	2.9%N	2021
328	349	New Victory Flower and Fruit	17%N:14%P:34%K +0.03%B, 0.06%Zn,0.01%Fe, 0.05%Cu, 0.05%Mn, 0.001%Mo, 0.007%Amino Acid	2021
329	351	Polycoffee	19%N: 19%P2O5: 19%K2O	2017
330	352	MoMI	11%Mo	2021
331	353	Wangle	1.50% 1-Dodecane Sulfonic acid sodium salts	Jul-21
332	354	KEM FOLIAR FEED	14%N: 9%P: 5%K +2%Mg	Jul-21
333	355	Kyno Plus S	40%N + 6%S	Jul-21
334	356	Kara	6.98%N: 3.88%P: 13.96%K	Jul-21
335	357	NPS B	19%N: 38.15%P2O5+ 6.24%S, 0.12%B	Sep-21
336	359	Zinc Sulphate Monohydrate	33.5%Zn	Sept-2021
337	360	Trimix	6.5%Ca: 0.05%B: 15%Fulvic acid	Sept-2021
338	361	Farma Booster Foliar Spray	15%Na	Nov 2021
339	362	Green Urea	35%N:1%P:1%K	Dec-2021
340	363	Micro p-topdressing	46%N: 0.1%Zn	Dec-2021
341	364	Yaramila Otesha	13%N:24%P2O5:12%K2O: 3%S: 2%MgO	Dec-2021
342	365	Microp -planting	17%N:29%P2O5: 6%K2O: 0.5%S:0.2%Zn	Dec-2021
343	366	Durasop NPK Compound	22%N:6% P:12%K	Dec-2021
344	367	Amcolon*K	7%N:7%P:40%K+ 1%MgO	Dec-2021
345	368	DURASOP	12%N:12%P:17%K	Dec-2021
346	369	Multiphos	10%N :25%P	Dec-2021
347	370	AmcoCal Nit	15.5%N: 26% CaO	Dec-2021
348	371	Amco SOP	50%K2O:17.5%S	Dec-2021
349	372	Amco PotaNit	13%N:46%K	Dec-2021

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
350	373	Super cal 45	45%CaO	Dec-2021
351	374	NutrOshield	10.2%N:0.2%B:1%Cu:0.02%Mn :4%Zn	Dec-2021
352	375	ZAP	8%N: 1%S: 0.05%Mn: 0.05%Zn:0.10%Fe.	Dec-2021
353	376	BorMI	12.1%B	Dec-2021
354	377	nanoMI-Cu	14.5%N	Dec-2021
355	378	MI ZBOZE	2.6%Mn	Dec-2021
356	379	WapnMI nAgCu	18.5%CaO	Dec-2021
357	380	KAL Booster	9.8% N:21% P:36.7%K:1.9%Mn:0.7%Fe:0.7% B:1.1%Zn:1.9%Cu:2.5%Mo	Dec-2021
358	381	Yaramila Otesha	13%N:24%P2O5:10%K2O	Jan-2022
359	382	Biophosphate	1.1%N: 39.6%P2O5: 0.11%K2O.	Feb-2022
360	383	Microp Mbogamboga	15%N: 9%P2O5: 20%K2O + 8.5%S, 0.02%B, 0.06%Zn	Feb-22
361	384	MicroMI	1.38%Zn: 1.37%Fe: 1.67%Mn	Feb-22
362	385	MI6	3%N:	Feb-22
363	386	NanoMI	15.2%N:	Feb-22
364	387	Energy Mix	11.2%N: 10.2%P: 11.8%K	Feb-22
365	388	Veggie OEMFF Starter	14.80%N, 20.40%P2O5,18.80%K20, 1.9%S,1.30%Mg,0.12% Zn,0.14%B, 0.7%Fe,0.14%Mn,0.023%Cu,0.02%Mo	Feb-22
366	389	KYNOCHE PANDA PLUS	12%N: 46%P2O5 + 5%S, 0.5%Zn	Mar-22
367	390	Master Winner	15%N: 3%P2O5: 5%K2O + 0.3%MgO, 20%S	Mar-22
368	391	DURAMON 30	30%N: 0%P: 1%K +2.5%MgO, 18.5%SO3	Mar-22
369	392	Star Farm Booster	16.98%N: 8.9%P2O5: 12.35%K2O.	Apr-22
370	393	Agro Gold NPK	3.98%N: 3.6%P2O5 : 2.4%K2O	Apr-22
371	394	Excellent Super	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + 0.9%MgO	Apr-22
372	395	Liquid Seaweed Plant Growth Promoter	50.5 mg/L N: 9.70mg/L P: 1670mg/L K + 0.83mg/L Mg	May-22
373	396	HCPS	0.9%N: 0.43%P2O5: 3.25%K2O + 0.45%Ca, 1.04%Mg	May-22
374	397	Gem Super K	18.3%N: 21.4%P2O5: 41.6%K2O	May-22
375	398	Biostimulant	0.65%N: 45% K2O	May-22
376	399	Power grower max-Vegetative	25.2%N: 22.7% P:17.5% K	May-22
377	400	Power grower max K	9.9%N: 21.5% P: 44.7% K	May-22
378	401	Yukon (K)	26.6%K2O + < 0.3 %Cl	Jun-22
379	402	Black (K)	47.4%K2O + < 0.15%Cl	Jun-22
380	403	Maize - Plus	140g/L N: 60g/L P + 470mg/L B, 684mg/L Zn, 1005g/L Fe, 510mg/L Cu, 510g/L Mn, 59mg/L Mo	Jun-22
381	404	Klen - Zim	8 %N: 5 %P2O5: 3 %K2O + 0.9 %Ca, 0.8 %Mg, 0.9 %S, 0.1 %Zn	Dec-22
382	405	Plant booster	16 % N: 8 % P2O5: 9 % K2O + 0.2 % Ca, 0.01% Mg, 0.2 % Zn	Dec-22
383	406	Suba Agro Foliar	23 %N: 23 %P: 23 %K + 0.01 %B, 0.01 %Zn, 0.05 % Fe, 0.0006 %Cu, 0.03 %Mn, 0.004 %Mo.	Jun-22
384	407	Booster Extra Super K	23 %N: 4 %P: 36 %K	Jun-22

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
385	408	Bio - Genic Fertilizer	31%K+17.5% Ca, 52.81%S, 0.5% Zn, 2.1%Fe, 0.03 %Cu + 11%Fe	Jun-22
386	409	Microp Tobbaco	10%N: 18%P2O5: 24%K2O + 9%SO3	Jun-22
387	410	DTPA		Jun-22
388	411	Manganese Sulphate Monohydrate (MnSO4.H2O)	32%Mn	Jun-22
389	412	Sodium Molebdate (Na2MoO4)	39.6%Mo	Jun-22
390	413	NPK (Bafoliar)	10%N: 15%P2O5: 10%K2O	Jul-22
391	414	Foliplus	3.0%N: 14.30%P2O5: 18.6%K2O + 0.10%B, 0.10%Mn, 0.01%Mo	Jul-22
392	415	Fosfocal	3%N: 20%P2O5 +5%CaO, 0.10%B, 0.10%Mo	Jul-22
393	416	Potasoll	25%K2O + 42%SO3	Jul-22
394	417	Folimix	8%N + 5%MgO, 10%CaO	Jul-22
395	418	N-Long	26.0%N + 0.50%B, 0.05%Zn	Jul-22
396	419	Calbosol	28%Ca + 1%B.	Jul-22
397	420	Proteogreen	10%N: 5%P2O5: 40%K2O+2%MgO, 0.02%Zn, 0.01% B, 0.00%Fe, 0.01% Mn, 0.00%Mo	Jul-22
398	421	Proteogreen	11%N: 40%P: 11%K + 2%MgO, 0.002%Zn, 0.01% B, 0.02%Fe, 0.01%Mn, 0.001%Mo	Jul-22
399	422	Thabit Super NPK 17:17:17	17% N: 17% P: 17% K + 0.4% Zn	Jul-22
400	423	Thabit Super NPK 18:38:0	18%N: 38%P: 0%K + 2%Ca, 0.1%Mg, 1.5%S, 0.1%B, 0.1%Zn	Jul-22
401	424	Thabit Super NPK 13:26:13	13%N: 26%P: 13%K + 2%Ca, 1%Mg, 0.1%B, 0.2%Zn, 0.2%Mn	Jul-22
402	425	Thabit Super NPK 22:6:12	22%N: 3.79%P: 12%K+ 4%Ca, 0.5%Mg, 3%S, 0.2%B, 0.4%Zn	Jul-22
403	426	Thabit Super NPK 11:23:22	11%N: 23%P: 22%K+ 1.5%Ca, 0.2%Mg, 2%S, 0.1%B, 0.1%Zn	Jul-22
404	427	Thabit Super NPK 12:25:12	12%N: 25%P: 12%K + 4%Ca, 0.2%Mg, 3%S, 0.1%B, 0.2% Zn	Jul-22
405	428	Kalite Booster	6%N: 2%P: 4%K	Jul-22
406	429	Challenge	0.5%B, 4%Zn, 4%Fe, 0.5%Cu, 2%Mn	Aug-22
407	430	Agri grow High Ca	17%N: 2%K + 20%Cao, 4%Mgo, 0.02%B, 0.03%Cu, 0.06%Fe, 0.03%Mn, 0.02%Mo, 0.02%Zn	Jul-22
408	431	Suba Agrofoliar Finisher	10%N: 5%P2O5: 40%K2O + 0.01%B, 0.01%Zn, 0.05%Fe, 0.006%Cu, 0.03%Mn, 0.004%Mo	Jul-22
409	432	Coffee Plus	20%N: 10%P2O5: 15%K2O + 9.97%CaO, 0.55%MgO	Jul-22
410	433	White Diamond Pamba	10%N:10%P2O5: 20%K2O+13%CaO, 1%MgO, 4%S, 0.5%B, 1%Zn	Jul-22
411	434	Fast Grow Super	240 g/L N: 240 g/L P2O5: 180g/L K2O + 750g/L Fe, 300 g/LMn	Oct-22
412	435	Diamond Plant Foliar Feed	18%N: 16%P2O5: 16%K2O	Aug-22
413	436	Plant Start	0%N: 45%P: 25%K	Aug-22
414	437	Max Grow Supreme	23%N: 21%P2O5: 17%K2O	Aug-22

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
415	438	Max Grow High K	9%N: 16%P2O5: 35%K2O	Aug-22
416	439	Micro Life Mult - Purpose 6 -2-4	229.5 mg/kg Zn, 34.4mg/kg Cu, 1.2 mg/kg Mo	Sep-22
417	440	Super N-40.	40.8% N	Sep-22
418	441	Tanzanite Plant Foliar Feed	23.7 %N: 23.4 %P2O5: 19.1% K2O	Sep-22
419	442	New Agro Booster	21%N: 19%P: 30%K + 1% Cu, 0.09%Mo	Sep-22
420	443	Lithovit Coffee	5 %N: 3 %P2O5: 6 %K2O + 5 %S, 0.2 %B, 0.25 %Zn, 0.01 %Cu, 0.01 %Mo	Sep-22
421	444	Top Max Crop Leader High K	8.6 g/kg N: 24.7 g/kg P: 91.9 g/kg K	Sep-22
422	445	SBL	10 %P: 30 %K + 10 %Ca, 0.28 %Mg, 0.08 %Fe, 0.11 %Mn, 0.08 %Al, 4% Na, 3% Si	Sep-22
423	446	Nuru Booster	23 %N: 15 %P2O5: 15 %K2O	Sep-22
424	447	Max Golden TZ Bloom Plus High K	4.39 %N: 5.14 %P2O5: 18.43 %K2O	Sep-22
425	448	Fast Grow Liquid N	32 %N	Oct-22
426	449	Super Vegro	5.3 %N: 18.8 %P2O5: 21.2 %K2O + 0.03 %CaO, 0.01 %MgO, 0.6 %ZnO	Oct-22
427	450	Dk-20 Organic plant Enhancer	K>10 ppm, Mg < 5 ppm, Ca < 5 ppm, Mn < 5 ppm	Oct-22
428	451	Combisol 9-8-0	9 %N: 8 %P2O5 + 13 %Ca, 0.01 %B, 0.01 %Zn, 0.02% Cu, 0.01 %Mn	Oct-22
429	452	Gusto	1.5 %Zn, 2 %Fe, 0.5 %Mn	Oct-22
430	453	Gravita 3-15-0+3%CaO	3%N: 15%P2O5 + 3%CaO, 6 %B, 7 %Zn, 1 %Mn, 0.1 % Mo	Oct-22
431	454	NPK	10 %N: 18 %P: 24 %K + 0.5 %MgO, 7%S, 0.12 %B	Oct-22
432	455	NPK 10:18:24	10 %N: 18 %P: 24 %K + 3 %CaO, 0.5%MgO, 7 %S, 0.12%B	Oct-22
433	456	Pro-Grow Pro Finisher	10.14 %N: 5.08 %P2O5: 40 %K + 102 ppm B, 210ppm Zn, 207 ppm Fe, 51 ppm Cu, 203 ppm Mn, 8ppm Mo,	Nov-22
434	457	Yara Vita Seedlift	8.6 %N: 15 %P2O5 + 13.5 %CaO, 15.8 % Zn	Nov-22
435	458	Multi Green High N	24 %N: 24 %P2O5: 18 % K2O + 10 %Mg	Nov-22
436	459	Multi Green High K	10 %N: 20 %P2O5: 45 % K2O + 10 %Mg	Nov-22
437	460	Thabit Super NPK 16-42-0 +TE	16%N: 42 %P2O5 + 2 %Ca, 1.5% S	Nov-22
438	462	Thabit Super NPK 40-0-0+S	40 %N + 6.5 %S	Nov-22
439	463	Thabit Super NPK 24-0-24 + TE	24 %N: 24 %K2O + 1 %Ca, 0.2 %Mg, 4 %S, 0.1 %B, 0.1 %Zn, 0.1 %Mn	Nov-22
440	464	Power Grow booster	16.75 %N: 27.76 %P: 43.77%K + 0.49 %Fe, 0.66 %Cu	Mar-23
441	465	Wazawa Booster	20.7 % N: 20.1%P2O5: 19.7% K2O	Dec-22
442	466	Biofol Triple Max 23-23-23 + TE	23 %N: 23 %P2O5: 23 %K2O + 0.03 %B, 0.07 %Zn, 0.15%Fe,0.07% Cu, 0.07%Mn	Jan-23
443	467	Khano Plus 1	15 % N: 10 %K	Dec-22
444	468	Magnesium Sulphate Heptahydrate	16.2 %MgO, 12.9 % S	Dec-22
445	469	Potassium Nitrate	13.6 %N: 46.2 % K2O	Dec-22
446	470	Booster Extra Starter P	17 %N : 21 %P : 4 %K	Dec-22
447	471	Booster Extra Kijani	31 %N : 14 %P: 6 %K	Dec-22

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
448	472	Macabor	10 %N : 9.5 %CaO, 2.7 % MgO, 0.23 %B, 0.06 % Zn	Dec-22
449	473	Phoscare FA	4.8 %N : 27 %P : 15 %K : + 0.17 %B, 0.42 % Zn, 0.02 %Fe	Dec-22
450	474	Fomi Nenepesha	11 %N : 0 %P2O5 : 22 %K2O : 4 %CaO, 2 %MgO	Dec-22
451	475	Fomi Kuzia	21 %N : 0 %P2O5 : 8 %K2O + 4 %CaO, 2 %MgO	Dec-22
452	476	Fomi Otesha	9 %N: 22 %P2O5 : 4 %K2O + 13 %CaO, 2 %MgO	Dec-22
453	477	Nano Urea Liquid	4.25 % N	Dec-22
454	478	Cal - Mag Free	18 % CaO + 3 % MgO	Dec-22
455	479	AL - NEBRAS 40 - 0 - 0	40 % N: 0 %P2O5: 0 %K2O + 0.1 %Cl	Dec-22
456	480	ALNNEBRAS 11-8-6 + TE	11 % N: 8 % P2O5: 6 % K2O + 0.1 % Cl	Dec-22
457	481	MUCRONATE Cal Bor -EX (18- 6)	18 %CaO, 6 %B	Dec-22
458	482	Growth 30 -10- 10 + TE	30 %N: 10 %P2O5: 10 %K2O + 15 ppmB, 400 ppmZn, 400 ppmFe, 50 ppmCu, 300 ppmMn, 0.1%Cl	Dec-22
459	483	Fruiter Growth 5-5-40 +TE	5 %N: 5 %P2O5: 40 %K2O + 15 ppmB, 400 ppmZn, 400 ppmFe, 50 ppmCu, 300 ppmMn, 0.1 %Cl.	Dec-22
460	485	Starter Growth 15 - 30 -15 + TE	15 %N: 30 %P2O5: 15 %K2O + 15 ppmB, 400 ppmZn, 400 ppmFe, 50 ppmCu, 300 ppmMn.	Dec-22
461	486	PH- Shift	22% N: 22% P2O5: 11% K2O + 0.56% Ca, 0.3% Mg, 0.11% Zn	Jan-23
462	487	BioGrow Liquid	0.55 %N: 0.04 %P: 0.02%K + 97.80% OM, 6.30% Humic acid	Mar-23
463	488	Multibooster	12 %N: 5 %P: 5% K + 0.01 %Zn, 0.01 %Mn, 0.01 %Mo	Mar-23
464	489	Monopotassium Phosphate (MKP)	51.5% P2O5: 34% K2O	Jan-23
465	490	Agro master	27 %N: 11 %P2O5: 11%K2O + 1.2 %CaO, 0.4 %MgO, 3.4 %SO3	Mar-23
466	491	Jamar Copper Extra	1.17%N: 0.11%P2O5: 0.02%K2O + 0.2 %CaO, 0.05% MgO, 40 ppmZn, 1.67ppm Fe, 67665.02 ppm Cu, 1.67ppm Mn	Apr-23
467	492	Mo Booster	40.77%N	Apr-23
468	493	Hybrid Gro Booster	17.70 %N: 5.40 %P: 50.16% K	Apr-23
469	494	Comb Liquid	1%MgO, 0.3%B, 2%Zn, 2%Fe, 0.5%Cu, 2%Mn, 0.05%Mo	Jun-23
470	495	Incentia Prolific	24%N: 24%P2O5: 18%K + 0.03%B, 0.03%Zn, 0.31%Fe, 0.01%Cu, 0.15 %Mn, 0.001%Mo	Jun-23
471	496	Incentia Starter	13%N: 40 %P2O5: 13%K + 0.01 %B, 0.02 %Zn, 0.020%Fe,0.002 %Cu, 0.010 %Mn, 0.001 %Mo	Jun-23
472	497	Fomi Otesha	11.34 %N: 32.64 %P2O5: 2.91 %K2O + 19.73 %CaO, 0.8 %MgO, 1.36 %S	Jun-23
473	498	Pawa Booster	1%Mg, 1.6 %B, 0.9%Zn, 6.5%Fe 1.6%Cu, 1.6%Mn, 0.3 %Mo	Jun-23
474	499	Yield Booster	13.2 %N + 11.2 %Ca, 3.4 %Mg, 0.32 %B, 0.1%Zn, 1%Mo	Jun-23
475	500	Seed Booster	11 %N: 50 %P: 0%K + 1 %Zn	Jun-23
476	501	Omex Zynergy	9.10 % SO3, 4.72 % Zn, 2.66% Cu	Jun-23
477	502	Omex Foliar Boron	6.5%N: 0.13 % K2O + 15 %B	Jun-23

Na	Namba ya Usajili	Jina la Biashara la Mbolea	Kiwango cha Virutubisho	Mwaka wa Usajili
478	503	Omex Zibo	0.1 %P2O5: 0.1 % K2O + 7.3% B, 22.1 % Zn,	Jun-23
479	504	Matu Premium Booster Plus	24.06 %N: 18.67 %P: 15.84 %K + 2.29 %S, 0.61 % Fe	Jun-23
480	505	Golden Chai	25%N: 5%P: 5%K + 4%CaO, 0.5%MgO, 3%S, 0.02%B, 0.1%Zn,	Jun-23
481	FERT/578780	Max more	10%N:5%P2O5:40%K2O+0.07%Mg	Jul-23
482	FERT/815472	Poly booster	21%N:21%P2O5:21%K2O+0.06%Mg	Jul-23
48	FERT/458722	Fastgrow Liquid High N	N 46%, S 5%	Jul-23
484	FERT/224799	Timeda extra booster	30%P:44%K:+7%S,7%B	Sep-23
485	FERT/266010	Dameda Extra Booster	29%N:28.7%P:44.2%K+10%Ca,0.03%Zn, 0.49%Cu,0.015%Mn	Sep-23
486	FERT/827297	Premium Victory	24%N: 24%P2O5: 18%K2O + 0.0502%Fe, 0.038%Mn, 0.0535%Mg, 0.0052%Zn	Sep-23
487	FERT/323954	Premium Victory high K	18%N: 6%P2O5: 46%K2O + 0.088%Fe, 0.0171%Mn, 0.0763%Mg, 0.055%Zn	Sep-23
488	FERT/23-1410	Verno Amplifaya	10%Ca, 5.62%B, 11.26%Zn, 11.26%Cu	Sep-23
489	FERT/51-1443	Star Grow Booster	24%N:26%P:22%K	Nov-23
490	FERT/51-1444	Zalisha Booster Plus	0%N:26%P:47%K	Nov-23
491	FERT/51-1447	Nutrivant Booster Plus	5%N+11%B,23%Zn	Nov-23
492	FERT/51-1448	Super Soil Booster Plus	13%Ca+13%Mg,7%B	Nov-23
493	FERT/11-1454	Falcon Power Total	20%N : 20%P2O5: 20% K2O + 20% B: 0.03%CU: 0.07%: 0.014% Fe: 0.07% Mn: 0.001% Mo: 0.07% Zn	Nov-23
494	FERT/11-1455	Sunflower Oemff	8.32%N: 36.32%P2O5: 3.55%K2O + 4.08%mg, 5.64%S, 4366mg/kg B, 2622mg/kg Fe, 920mg/kg Cu, 1313 mg/kg Mn, 400mg/kg Mo	Nov-23
495	FERT/11-1456	Falcon Gold Zin Max	6%N + 16%Zn	Nov-23
496	FERT/23-1457	Ameda Extra Booster	22%N: 44%K +15%Mg, 0.9%Fe	Nov-23
497	FERT/23-1760	Pluto Tembe 200 WT	20% Gibberellic Acid	Nov-23
498	FERT/11-1463	Falcon Power High N	30%N:11% P2O5: 11%K2O + 0.03%B, 0.07% Cu, 0.014% Fe, 0.07%Mn, 0.001%Mo, 0.07%Zn	Nov-23
499	FERT/25-1464	New Agro Booster Super	24%N: 24%P: 18%K + 0.07%Mg,0.08%Fe,0.05%Zn, 0.017%Mn	Nov-23
500	FERT/25-1467	Green Master	23%N : 23%P2O5 : 23%K2O	Nov-23
501	FERT/25-1771	New agrobooster super K	10%N : 6%P :45%K + 0.05%Mg,0.005%Zn,0.005%Fe, 0.04%Mn	Nov-23
502	FERT/11-1772	Falcon Gold 10 -Max	10%N: 10%P2O5: 10%K2O + 250ppm B, 500ppm Cu, 700ppm Fe, 500ppm Mn, 500ppm Zn, 20ppm Mo.	Dec-23
503	FERT/11-1773	Falcon Gold K -Max	4%N: 16%P2O5: 27%K2O + 250ppm B, 500ppm Cu, 700ppm Fe, 500ppm Mn, 500ppm Zn, 20ppm Mo.	Dec-23
504	FERT/11-1774	Falcon Gold N -Max	14%N: 6%P2O5: 5%K2O + 250ppm B, 500ppm Cu, 700ppm Fe, 500ppm Mn, 500ppm Zn, 22ppm Mo.	Dec-23
505	FERT/11-1775	Falcon Gold P -Max	7%N: 21%P2O5: 7%K2O + 250ppm B, 500ppm Cu, 700ppm Fe, 500ppm Mn, 500ppm Zn, 20ppm Mo.	Dec-23
506	FERT/25-1813	Potato Boost	24%N : 24%P2O5 : 24%K2O + 2%Mg	Dec-23
507	FERT/25-1814	Multi Gro	9%N: 2.5%P2O5 :6%K2O	Dec-23

Jarida hili hutolewa na:
Mamlaka ya Udhibiti wa Mbolea Tanzania (TFRA)
Mtaa wa Kilimo, Jengo la Kilimo I Complex,
Barabara ya Mandela, S.L.P. 46238 Dar es Salaam.
Simu. +255 22 2861939
Baruapepe: info@tfra.go.tz
Tovuti: www.tfra.go.tz